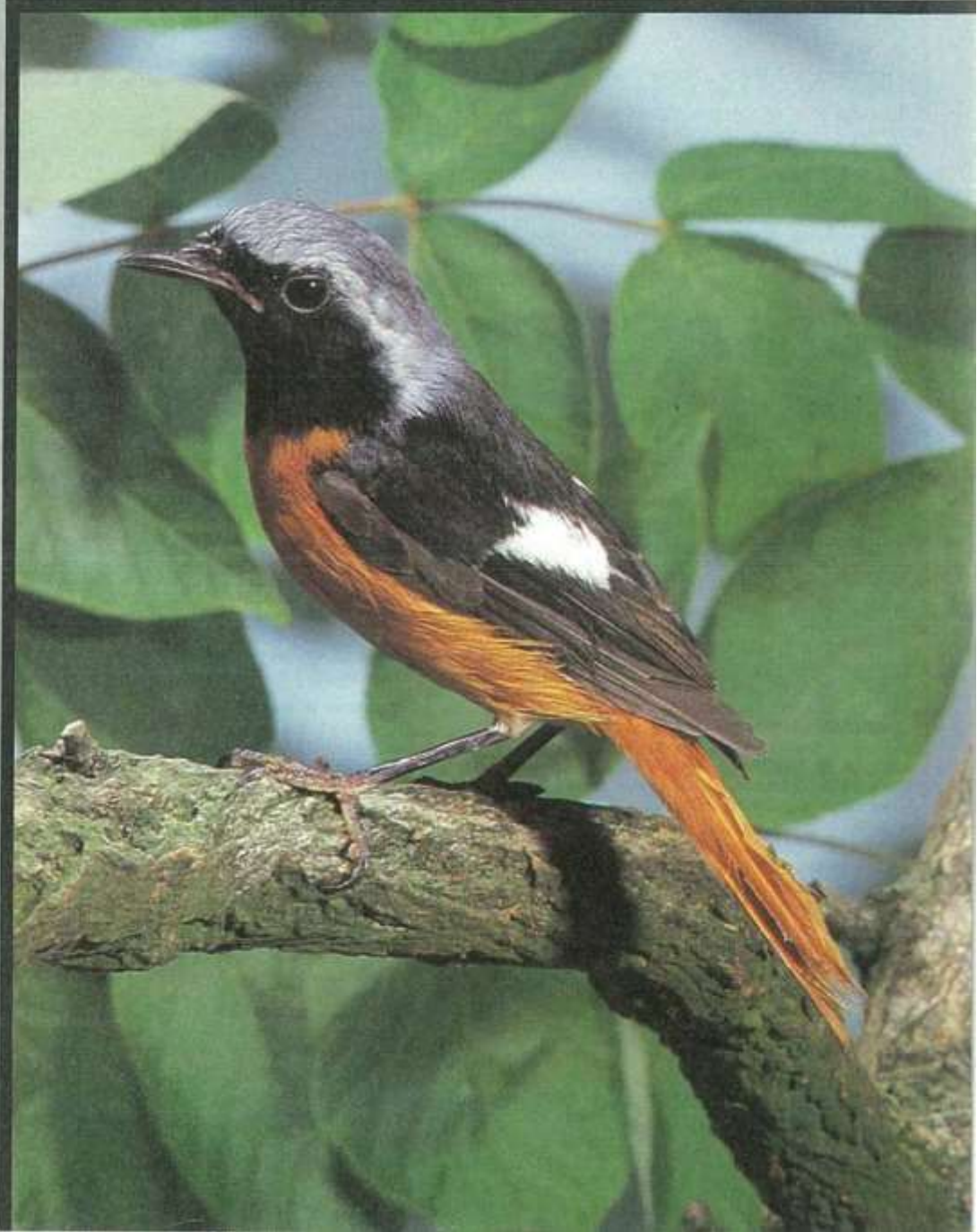

50e jaargang no. 5, mei 1989

ONZE VOGELS

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

De /

ssel

VOGELS

ISSN 0030-3224

BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS

REDACTIE

C.E. van Berkel
Chr. Walraven
Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeeltes daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties – ook die van leden en abonnees – met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere inlichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de NBvV. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op 'Onze Vogels', van zuivere particuliere aard zie onder 'Vraag en Aanbod'.

VRAGEN OVER?

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, V.d. Duijn van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.
HARZERS aan: M.A. Paans, Ringbaan Oost 89, 5014 GA Tilburg.
KLEURKANARIES aan: J.A. Barsch, Grotestraat 53 6511 VB Nijmegen.
VORM- EN POSTUURKANARIES aan: J. Kuiper, W. Marisstr. 2, 2282 SP Rijswijk.
EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN, GROTE PARKIETEN EN AGAPORNIDEN aan: D.A. Duivis, St. Josephstraat 46, 4847 SG Teteringen.
ZEBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN HUN BASTAARDEN aan: C. van Elven, Van N. van Eemnesln. 7, 8384 EA Wilhelminaoord.
TROPISCHE VOGELS EN HUN BASTAARDEN aan: M. Schuurhuis, Drecht 23, 8032 CH Zwolle.
VRUCHTEN- EN INSECTENETERS aan: G.M. Essenberg, Van Beethovenln. 213, 3144 AE Maassluis.
GRASPARKIETEN aan: S. Harkema, Prov. weg 29a, 9677 PA Heiligerlee.

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Geen retourport, dan ook geen antwoord!

Deze regel geldt ook voor vragen aan auteurs etc.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer V-280824.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 19 juni 1989

IN DIT NUMMER

	pag.
Roodstaartjes	196
Kleurkanaries	199
Ervaringen met de blauwgele ara	200
Ervaringen met de driekleur papegaaiamadine	202
Over Grasparkieten	202
Mais	204
Kweken met Nachtegalen	205
Pelargonium	206
Putter eigen kweek	207
De koningsglansspreeuw	207
Aratinga's in Loro Parque Tenerife	208
Bodembedekking/Zilverbekjes	210
Cardinalinae	211
Bijlage Onze Vogels Mei 1989	I, II, II en IV
Piculet en Twa twa	220
Volière van de maand	222
Sperbewegingen van jonge merels	223
De groenvleugelduif	224
Kleurkanaries	224
De papegaai als huisdier Deel 3	226
Wat lezers schrijven	228
Barmsijs	229
Onkruiden	237
Bondsmededelingen	239
NBvV-Service	239
NBvV-Boekenservice	240

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
Fauna Metaalwaren bv, Vogelschop Keesmaat, Montferland.	206
Vraag en Aanbod	230
Wolro, Bogenia, Vogelhuis Kloeg, R. Zegers, Siem van 't Hart, H. Dijks.	231
Van Keulen	232
Van Keulen	233
De Witte Spreeuwen, Fauna Metaalwaren bv.	234
Witte Molen, F. Thijssen, S.J. Dorpmars,	
Wovo, W. Stijger.	235
GEHU, Konacorn, Cédé.	236
Cédé	237
STT, Kemo-Alkaar, IVV, I.C.B., Vogel Fauna.	238

Foto voorplaat: Daurian roodstaart

Foto: C. Scholtz/van Os

Ontwerp en druk: Steens Schiedam b.v.

Postbus 59, 3100 AB Schiedam – Telefoon (010) 462 29 22

Zwarte roodstaart.

Roodstaartjes

Tekst: Cees van Berkel

Foto's: Uit Vogelkinderen en ouders, (Thieme), C. Scholtz/Van Os en J. Blasman

Gekraagde roodstaart

Daurian roodstaart man

Van het geslacht **Phoenicurus**, de **Roodstaartjes**, noemen Howard and Moore in hun Checklist of the Birds of the World, 13 soorten waarvan 2 soorten in Europa en ook in ons land voorkomen.

De overige soorten hebben hun domicilie voornamelijk in Azië. Ze behoren tot de familie **Muscicapidae**, meer specifiek tot de onderfamilie **Turdinae** en zijn verwant aan o.a. de nachtegalen.

Karakteristiek voor de roodstaartjes is, wanneer ze rechtop zitten, het bijna voortdurend vibreren met de staart. Ze hebben relatief lange vleugels en een spitse snavel welke in het algemeen wat langer is dan die van de nachtegalen. Ook de roodstaartjes zijn echte insecteneters.

Wat de zang betreft kan worden gezegd dat ze die veelzijdig ten gehore brengen maar dat die qua klankkleur en melodie toch heel wat minder is dan die van de nachtegalen.

Abgebeeld zijn drie soorten te weten:

Zwarte roodstaart, Phoenicurus ochruros.

Ondersoorten en verspreiding: **P.o.ochruros**, Azië, Noord Iran, Israël en Irak; **P.o.gibraltariensis**, Europa, Noord Afrika, Israël en Egypte; **P.o.semirufus**, Syrië en Libanon; **P.o.phoenicuroides**, Centraal Azië, Noordoost Afrika en Noord India; **P.o.rufiventris**, Himalaya, Tibet, Noordwest China, India en Noord Birma.

Lengte 14 cm. Het mannetje is in de zomer bijna roetzwart van kleur en opvallend zijn dan de witte vlekken op de vleugels. Tijdens de winterperiode zijn ze meer donkergrijs. Het popje is op de bovendelen overwegend donkerbruin, op de onderdelen donkergrijs en de staart is oranjekeurig.

Eind maart, begin april arriveren de vogels in hun broedgebieden, de mannetjes zijn er meestal 8 tot 10 dagen eerder dan de popjes. In ons land komen ze voor in het zuiden, oosten en wes-

Daurian roodstaart pop

ten. Ze fourageren op de grond en hun voedsel bestaat uit allerlei soorten insecten in diverse stadia.

Van oorsprong zijn het bewoners van rotsachtige gebieden. Dat is nog steeds te merken aan hun broedgedrag, ze nestelen bij voorkeur in en rond gebouwen en huizen, in hollen en spleten, maar ook op zolders en andere plaatsen in schuren, gebouwen etc. Persoonlijk heb ik ze nogal eens zien nestelen in ronde ijzeren pijpen welke op het terrein van een ijzerhandel lagen opgeslagen. De diameter van die pijpen was beslist niet groter dan 4-6 cm. Het vrij losse nest wordt alleen door de pop gebouwd van halmen, mos, plantvezels en worteltjes. De nestkom wordt bekleed met dierenhaar en wol. De pop broedt, nadat het laatste ei van een broedsel is gelegd, gedurende 13 tot 14 dagen die eieren uit. Gemiddeld bestaat een legsel uit 5-6 eieren die witachtig tot lichtrozeachtig van kleur zijn. Pas uitgekomen jongen zijn spaarzaam bedekt met blauwgroene donsveertjes. Beide ouders voeren ze met allerlei en talrijke insecten. Op een leeftijd van ongeveer 14 dagen verlaten de jongen het nest. Gedurende die eerste dagen bewegen ze zich hippend over de grond of fladderend door de struiken. Met roepen houden ze contact met hun ouders die ze dan ook zonder moeite kunnen blijven voorzien van de nodige snavelkost. In hun jeugdkleed lijken ze sterk op volwassen popjes alleen zijn borst en buik donkerbruin terwijl deze bij de volwassen popjes donkergrijs zijn. Zo'n 2-3 weken na het uitvliegen zijn de jongen zelfstandig en weten ze zelf aan hun kostje te komen. In het najaar verzamelen ze zich om dan in grote groepen naar hun overwinteringsgebieden in Afrika te trekken.

Gekraagde roodstaart, *Phoenicurus phoenicurus*.

Ondersoorten en verspreiding: *P.p.phoenicurus*, Europa, Noord Afrika Centraal Azië, West en Oost Afrika; *P.p.samamiscus*, Iran, Zuid Rusland en Noordoost Afrika; *P.p.algeriensis*, Zuidwest Iberië en Noordwest Afrika.

Lengte 14 cm. Ook bij de gekraagde roodstaart is er een duidelijk verschil tussen man en pop. In broedkleed zijn

de mannetjes bijzonder fraai van kleur en tekening. Buiten de broedperiode is het zwart en rood wat valer. De popjes lijken veel op die van de zwarte roodstaart met dien verstande dat ze een oranje-rode staart en stuit hebben, licht grijsbruine bovendien, het wit in de vleugels missen, en donkere ogen hebben met lichte oogring en een lichte keel. De gekraagde is een fijngebouwd vogeltje en lijkt dan ook wat kleiner dan de voorgaande soort. In ons land is het een algemeen voorkomende broedvogel. Hun voorkeur gaat uit naar open landschappen met veel bomen. Broeden doen ze in tuinen, parken en gemengde bossen. Het nest wordt gesitueerd in boomholten, nissen in muren, nestkasten of zelfs op de grond tussen en onder struikgewas. Alleen het popje bouwt het nest en als materiaal daarvoor gebruikt ze halmen, worteltjes en vezels. De nestkom bekleedt ze met dierenhaar en veertjes.

De 5 tot 7 eieren waaruit een legsel bestaat, zijn groenachtig blauw met slechts enkele lichtbruinachtige spikkels.

Alleen het popje broedt en de broedduur bedraagt 13-14 dagen. Pas uitgekomen jongen hebben wat donkergrijze donsveertjes op kopje en rug. Beide ouders voeren de jongen met talrijke kleine insecten, rupsen, larven etc.. Als ze 14 dagen oud zijn verlaten ze het nest. In hun jeugdkleed zijn ze heel lichtbruin met op de onderzijde een schubachtige tekening. Ook zij trekken in het najaar naar hun overwinteringsgebieden in Afrika.

Daurian roodstaart, *Phoenicurus aureus*.

Ondersoorten en verspreiding: *P.a.aureus*, Siberië, Noord en Zuid China en Japan; *P.a.leucopterus*, West China, Tibet, Noordoost India en Noordelijk Indochina.

Deze 15 cm grote roodstaart verschilt qua levenswijze nauwelijks van de voorgaande soorten. Hun voorkeur gaat uit naar gelijksoortige biotopen en hun voedsel bestaat eveneens uit louter insecten.

De pop van de daurian is overwegend bruinachtig grijs aan de bovenzijde, aan de onderzijde lichter van tint. De mid-

delste twee pennen van de roestrode staart zijn bij de mannetjes zwart, bij de popjes bruin. De 3 tot 4 eieren waaruit een gemiddeld legsel bestaat, zijn blauwachtig van schaalkleur met daarop bruinachtige vlekjes. Broedduur, broedwijze, grootbrengen etc. etc. zijn zoals eerder in dit artikel onder de voorgenoemde soorten is omschreven. Ook de daurian's trekken in het najaar naar wat warmer oorden.

Een enkele keer worden uitheemse roodstaartjes in de handel aangeboden. Het lijken evenwel geen gemakkelijk te houden vogels, huisvesting en voeding vragen speciale aandacht. Maar er zijn, zoals voor alle soorten, toch wel liefhebbers voor. Zij hebben zich dan echt gespecialiseerd in het houden van dergelijke soorten. De meesten van hen zijn lid van de Speciaalclub Insecten- en vruchtenetende vogels en zo hoort het ook!

Kleurkanaries

Piet Verdult

Vaak wordt de vraag gesteld is er verschil tussen Dominant wit en Recessief wit. Het antwoord is ja, zowel uiterlijk als in de vererving:

Beide wifaktoren komen voor in de vetstof alsmede in de gepigmenteerde vogels. In de vetstof als **Dominant-** en **Recessief** wit en in de gepigmenteerde vogels wordt wit aangeduid als **zilver** zoals **zilveragaat**, **zilverisabel**, **zilverbruin**, behalve bij de blauwe dan noemt men dat staalblauw of blauw.

Ook in de nieuwe kleuren komen beide witkleuren voor zoals albino bij de vetstof en zoals zilverphaec en zilversatinet bij de gepigmenteerden.

Dominant wit betekent, dominant of overheersend over andere vetstofkleuren zoals Geel of Oranje. Met andere woorden de mutant is sterker dan de wildvorm. Vererft autosomaal ofwel een vrije vererving, dus niet gebonden aan het geslachtschromosoom. Dominant wit noemt men ook wel een gedeeltelijke beletter van een vetstofkleur. Uiterlijk is dit vaak te zien in aanslag in de vleugelpennen, soms ook in de schouders en/of staartpennen, wat volgens de standaard niet gewenst is en derhalve ook gestraft zal worden.

Met aanslag wordt bedoeld, dat er andere vetstofkleuren op genoemde plaatsen aanwezig kan zijn. Minimaal is toegestaan maar niet meer dat dat!

Ik zal met enkele voorbeelden laten zien hoe het in de praktijk werkt.

Man Dom. wit x Pop strogeel. Hieruit komen zowel mannen als poppen Dom. wit en mannen en poppen strogeel. Uit de paring man strogeel x pop dom.wit is de uitkomst hetzelfde. Man dom.wit x pop dom.wit, dan zou men zeggen allemaal jongen die dom. wit zijn, maar minder is waar, hieruit komen, 50% dom. witten zowel mannen als poppen, 25% strogele mannen en poppen, 25% van de vogels bezitten de dom. wit faktor op beide chromosomen, dus lethaal d.w.z. niet levensvatbaar. Hieruit blijkt dat een strogele man of pop nooit split is voor dom. wit. Nu enkele paringen van gepigmenteerden met dom. wit als bijkleur.

Man blauw x pop groen, uitkomst blauwe en groene mannen en poppen, hetzelfde bij een omgekeerde paring. Hetzelfde geldt voor bruin x zilverbruin of omgekeerd, zilverisabel x isabel, zil-

veragaat x isabel. Bij paringen van gepigmenteerd en beiden in het bezit van dom. wit als bijkleur, is de uitkomst 50% zilver, 25% groen, bruin, agaath, isabel, 25% lethaal omdat de jongen beide in het bezit waren van de dubbele wifaktor. Een groene of bruine zal nooit split zijn voor dom. wit.

Zo ziet u dat het niet uitmaakt wie van de ouders in het bezit is van de dom. wifaktor, zowel bij de vetstof als bij de gepigmenteerde met dom.wit als bijkleur, het is rechtstreeks zichtbaar in de jongen.

Recessief-wit betekent recessief of terugtrekend. Hier is de wildvorm dominant over de mutant, d.w.z. dat geel of oranje sterker is dan rec. wit. Recessief wit vererft autosomaal, dus zowel man als pop kunnen split zijn voor rec. wit. Rec. wit is een totale beletter van een andere vetstofkleur, dus in het uiterlijk geen andere vetstofkleur meer aanwezig of zichtbaar. Daardoor is een rec. witte toch wel wat helderder van kleur dan een dom. witte, ook in de gepigmenteerde vogels. Toch kan een dom. witte prachtig in zijn soort zijn.

Ook hier enkele voorbeelden hoe de rec. wit faktor in de praktijk werkt. Man rec. wit x pop geel alle jongen hieruit zijn uiterlijk geel maar zijn allemaal split voor rec. wit zowel mannen als poppen. Ook uit de paring in omgekeerde volgorde.

Man geel split rec. wit x pop geel split rec. wit, 25% rec. wit, 50% geel split rec. wit, 25% geel, zowel mannen als poppen.

Man rec. wit x pop geel split rec. wit of omgekeerd. Zoals men zal zien geeft deze paring het meeste rec. witte zowel mannen als poppen. Alle gelen uit deze paring zijn allemaal split rec. wit, zowel mannen als poppen. Man rec. wit x pop rec. wit geeft 100% rec. witte mannen en poppen. Toch zal ik deze paring niet aanbevelen. Een enkele keer kan wel maar niet altijd omdat dan de gezondheid van uw vogels toch wel achteruit gaat.

Enkele voorbeelden van gepigmenteerden met rec.wit als bijkleur. Man groen split rec. x pop groen.: Hieruit komen alleen groene mannen en poppen waarvan 50% split rec. is doch dit zal moeilijk vast te stellen zijn omdat dat niet zichtbaar is.

Man blauw rec. x pop groen split rec.: Hieruit verkrijgt men mannen en poppen blauw rec. en groene die alle split zijn voor rec. wit.

Man zilver isabel rec. x pop zilverisabel rec.: Hieruit verkrijgt men 100% zilverbellen rec. Deze paring is niet aanbevelenswaardig door al eerdergenoemd effect.

Deze wijze van vererving geldt namelijk voor alle gepigmenteerde vogels zoals blauw, bruin, isabel en agaath, eventueel met aanwezigheid van pastel en/of ivoor en opaal.

Voor- en nadelen van de rec. wit faktor in de gepigmenteerde vogels: De kleurslagen met rec. wit als bijkleur komen soms toch wel iets helderder over maar daarentegen ook wel iets harder van kleuruiting. Met dom. wit als bijkleur wel zachter van tint maar soms wat te veel aanslag zoals eerder in dit artikel gesteld.

Samengevat ziet men duidelijk dat beide ouders in het bezit moeten zijn van de rec.wit faktor, hetzij 100% maal split, of beide split voor rec.wit. Een duidelijk recessieve vererving terwijl de dom. wit faktor duidelijk een dominante vererving laat zien. Een duidelijk verschil van beide wifaktoren met ieder een eigen werking.

De uitkomsten van verschillende paringen zijn zuiver rekenmatig. In de praktijk kan de uitkomst weleens anders zijn, b.v. allemaal witte in een nest of gele, dit geldt ook voor de gepigmenteerde vogels.

Om goede witte te kweken zal men het intensief en het schimmel zijn, goed moeten toepassen, niet te intensief of schimmel. Dit kan men zien door de vogel met zijn rug in de hand te leggen en naar het borstbeen te blazen. Hoe harder men moet blazen hoe zwaarder schimmel. Zeer letten op een goede strakke bevedering en ook bij de gepigmenteerde moet men dit toepassen. Het is maar net wat uw kweekt, intensieve of schimmelvogels.

Ik hoop dat dit artikel uw voldoende inzicht geeft in het kweken van deze vogels en wens u veel succes.

use!

De!

use!

De,

Ervaringen met de blauwgele ara

Tekst en foto's: Frida Simonis

De blauwgele ara, Ara ararauna, is een ongeveer 86 cm grote vogel welke voorkomt in Panama tot Ecuador, Peru, Venezuela, Trinidad, Bolivia, Brazilië, Paraguay en Argentinië.

In 1978 kocht ik een blauwgele ara die aanvankelijk op een standaard in de huiskamer werd gehouden. Van die tijd af verdiepte ik mij wat in dergelijke vogels en ik vernam toen ook dat er wel kweekresultaten mee werden behaald. Eind 1985 kwam ik, vrij onverwacht, in het bezit van nog een exemplaar waarvan vaststond dat het een pop was. Van welke sexe mijn eerste exemplaar was, wist ik niet, uiterlijk is er geen verschil tussen vrouwtje en man waarneembaar. Ik heb toen bij de vogel endoscopisch het geslacht laten vaststellen en daarbij bleek dat het ook een pop was. Na intensief zoeken kon ik in maart 1986 door ruiling een mannelijk exemplaar bekomen. Intussen was er in de huiskamer een kooi voor ze gemaakt van 1 x 1 m vloeroppervlak en 2 m hoog. In die kooi heb ik de beide vogels gehuisvest en van stond af aan klikte het erg goed tussen die twee. Aan de buitenkant van de kooi hebben we toen een nestkast gehangen van 60 x 60 cm en 80 cm hoog. In dat eerste jaar al, legde de pop 4 eieren waarvan het eerste eind augustus uitkwam. Twee dagen nadien was de jonge vogel dood. Het tweede jong wat uitkwam is toen wel blijven leven. De twee overige eieren zijn niet uitgekomen, de vrucht was afgestorven.

Omdat de pop maar eieren bleef leggen en niet met broeden wilde stoppen, heb ik ze van de huiskamer overgebracht in een buitenvolière. Het jaar daarop legde ze 4 eieren waarvan er 3 bevrucht waren en ook zijn uitgekomen. Toen na 11-12 weken het eerste jong uit het blok kwam, zag ik dat ze behoorlijk geplukt waren. Door al dat gewriemel in het nest was me dat niet eerder opgevallen ondanks dat ik toch

bijna dagelijks nestcontrole uitoefende. Ik heb de jonge vogels toen uitgevangen en ze met de hand verder grootgebracht. Tot een volgend legsel is het dat jaar niet gekomen.

Intussen had ik met behulp van kennissen een aparte voliëre voor de ara's gebouwd. De buitenvlucht is 4,50 x 3,50 m en 2 m hoog. Het aansluitende binnenhok is 2x2x2 meter. Eenzelfde nestkast, zoals eerder genoemd, werd in de binnenvlucht opgehangen. In dat blok doe ik grove snippers hout die door het vrouwtje helemaal worden fijnge-naagd. Ook de man is erg bij het gehele gebeuren betrokken, want hij gaat tenminste heel vaak met het vrouwtje mee het blok in.

In 1988 zijn de vogels al vrij vroeg met nestelen en broeden begonnen en begin mei waren er reeds 3 eieren. Deze werden met tussenpozen van 3 dagen gelegd. De broedduur bedraagt 24 tot 26 dagen en tijdens het broeden houd ik de luchtvochtigheid op ongeveer 75%. De jongen zijn bij het uitkomen vrijwel kaaf en dat blijft de eerste 3 weken zo. Dan begint langzaam de veergroei met name op de kop, de vleugels en de staart. Als ze 5 weken oud zijn komen de veren op de rug door, een week later op de buik en als ze ongeveer 7 tot 8 weken oud zijn ook op de borst. Met 8 tot 9 weken zijn ze geheel bevederd en heeft de staart een lengte van ongeveer 15 cm. Weer enkele weken later, ze zijn dan ongeveer 11-12 weken oud, verlaten ze het nest.

De 14 mm stalen ringen zijn aangelegd toen de vogels 16-17 dagen oud waren en zich de ogen openden.

Tijdens het broeden wordt de pop door de man op het nest gevoerd. Af en toe houdt hij haar in het blok wat gezelschap. Als de jongen 2 weken oud zijn gaat de pop zelf ook weer op voedsel uit maar ze blijft zelf de jongen voeren tot ze ongeveer 4 weken zijn. Daarna neemt de man het voor een belangrijk deel van haar over en krijgt ze wat rust. Omdat de jonge vogels het jaar daar nogal flink waren geplukt, was ik deze keer heel opletterend. Het ging allemaal

goed totdat de man de jongen begon te voeren, toen was het gedaan en dus bleek de man daar debet aan te zijn. Ik vond het nodig om de jongen weg te halen en ze verder met de hand groot te brengen. Het ouderpaar is toen al weer heel snel aan een volgende ronde begonnen. Er werden 3 eieren gelegd en alle drie zijn ze ook weer uitgekomen. Een van die drie bleef duidelijk achter, de krop bleef leeg en ik besloot om die ook met de hand op te fokken. Kort daarna is het toch doodgegaan. En ik weet niet wat daarvan de oorzaak is geweest.

Het plukprobleem trachtte ik op te lossen door de man in een andere voliëre naast die van de pop te plaatsen. Zo konden ze elkaar zien en zondig kon de man haar door het gaas ook nog voeren. De pop bleek zich echter uitstekend alleen te kunnen redden en voerde haar jongen zonder enige hulp. In het begin ging alles voortreffelijk maar geleidelijk aan merkte ik toch wel dat ook de pop haar jongen plukte. Weliswaar niet zo sterk als de man, maar toch... Om die reden heb ik de jonge vogels, toen ze 9 weken oud waren, ook weer weggehaald en ze met de hand verder grootgebracht.

Ik ben nu op zoek naar een oplossing voor dat plukken en ik hoop dat ik daar snel in slaag. Het is heel mooi om op een gegeven moment de jongen zelf te gaan voeren, maar het zou voor de vogels toch beter zijn als ze dat zonder mij zouden doen.

Ik verstrek mijn vogels een goed zaadmengsel voor papegaaien en enig fruit zoals vooral stukjes appel. Als er jongen zijn geef ik ze PT-Food en met dat kracht-c.q. opfokvoer, wat rui gemaakt met fruitsap, voed ik de jongen ook met de hand.

Illustraties:

Linksboven naar linksoncer resp. 17, 23, 42, 42 dagen oud. Rechtsboven naar rechtsonder 11 weken oud.

Ervaringen met de driekleur papegaaiamadine

door G.J. Kremers

Al jaren kweek ik tropische vogels, het meest met Australische prachtvinken. Mijn collectie kweekkoppels bestaat uit Gouldamadines, spitsstaartamadines, binesenastriden, tijgervinken, roodkop papegaaiamadines, Japanse nachtegalen en recentelijk driekleur papegaaiamadinen. Ik kweek uitsluitend natuurbroed, zoals dat wordt genoemd. Het kweken met behulp van Japanse meeuwen heeft mij altijd al tegengestaan. In de winter zitten al mijn vogels binnenshuis, in een grote vlucht op zolder of in kooien. Eind april, begin mei gaan ze allemaal weer naar buiten tot eind oktober. De vogels zijn naar mijn gevoel daar sterker van en de jongen komen altijd prachtig op kleur. De Japanse nachtegalen gaan overigens half maart al naar buiten en meestal hebben ze dan hun eerste jongen eind april/begin mei.

Terugkomend op de aanleiding van deze bijdrage, de ervaringen met de driekleur papegaaiamadine. In januari 1989 kocht ik van een goede kennis een paartje van deze prachtige vogels. Ze werden op zolder in een broedkooi gezet en reeds in de eerste week dat ze caarin verbleven zag ik dat ze broedneigingen vertoonden. Er werd gesleept met nestmateriaal en half januari waren er reeds vijf eieren gelegd. Drie van de vijf bleken bevrucht te zijn en die zijn

ook alle drie uitgekomen, de zevende dag wilde ik de vogels ringen en tot mijn grote verbazing zag ik dat twee jongen heel licht van kleur waren en het derde jong donker. Op dat moment wist ik beslist niet waar ik mee te maken had, maar ik heb ze wel alle drie geringd. Gelukkig bewaar ik alle nummers van het maandblad Onze Vogels en die nog eens doornemend trof ik in het januari-nummer van 1987 een artikel over de kweek van lutino driekleur papegaaiamadinen. In dat artikel was helaas wel sprake van het uitbroeden van de eieren en het grootbrengen van de jongen door de Japanse meeuwen. Bij mij hebben ze dat allemaal zelf gedaan en met een goed resultaat. Alle drie de jongen zijn op dezelfde dag uitgevlogen. De wildkleur vogel was forser en wat groter van formaat en zat ook beter in de veren dan de twee lutino's. Toen deze uitvlogen waren ze nog wat kaal op de borst en in de nek maar na enkele dagen was dat al weer bijgetrokken. Reeds binnen een week beginnen de jonge vogels al van het aangeboden voer te eten. Als voedsel verstrek ik: Tropisch zaad, voliërsaad, universeelvoer, eivoer, meelwormen, sinaasappel en appel. Op de sinaasappel zijn ze duidelijk verzot, evenals op de meelwormen. Mag ik zeggen dat ik toch wel blij en trots ben met dit resultaat?

OVER

usel

Zo maar wat overpeinzigen bij de beoordeling van het masker van onze standaard grasparkieten. Hierin zijn ondergebracht de postuurvogels alsmede de kleur en tekening vogels, maar wel met het accent op postuur. Lezen we op blz. 43 van de standaardreizen o.a.

Het masker is helder diep en breed, versierd met zes (6) grote ronde stippen enz. (dus geen druppel, ovaal of andere vormen)

De stippen moeten in overeenstemming zijn met maskerdiepte en breedte (dus niet te klein maar ook niet te groot). Lezen we op blz. 50 o.a.

De scheiding masker-borst moet scherp zijn (dus niet in elkaar overvloeien)

Over een strakke lijn wordt niet gesproken, ook al is de scheidingslijn een gebogen lijn toch kan hij strak (zonder rafels of gclvingen) zijn

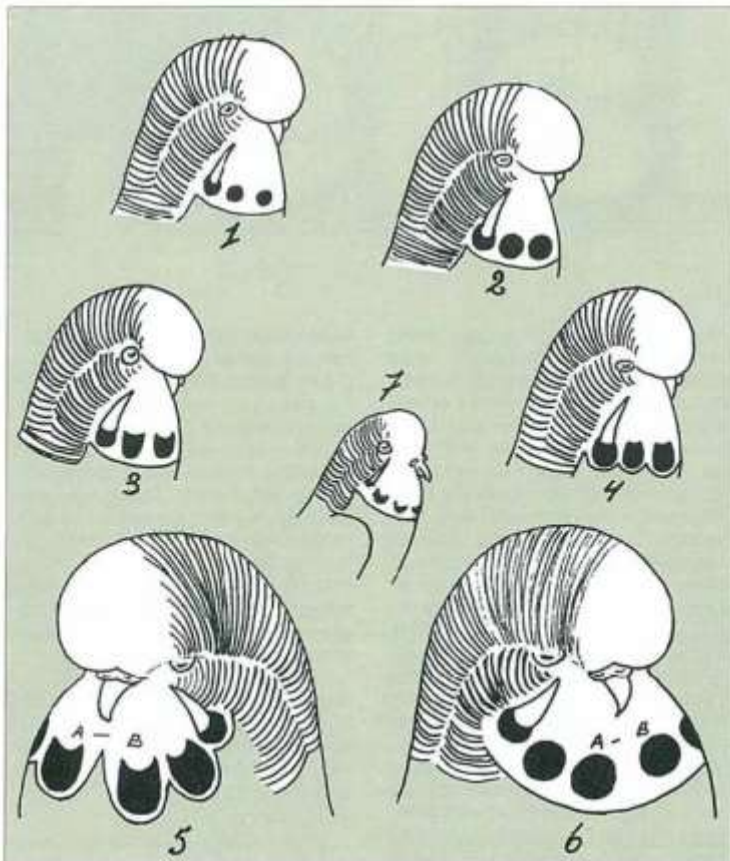
De keelstippen mogen niet op de scheidingslijn liggen maar er iets binnen Met dat iets beginnen volgens mij nu de moeilijkheden in het beoordelen van het masker

Laten we eerlijk zijn 1 mm is iets 2 mm is 100% meer maar nog altijd iets, wat aangeeft dat het begrip IETS zeer betrekkelijk, zo u wilt variabel is. Nu is het zo dat de kleurscheiding masker-borst meestal wel scherp is maar in steeds meer voorkomende mate minder strak. Dit euvel komt bij de z.g. postuurvogels vaker voor dan bij de z.g. tekening c.q. kleurvogels. Steeds vaker zien we goede postuurvogels met een kop als in fig. 4. Draaien we de kop nu wat, dan zien we ook nog eens een gespleten masker tussen A-B fig. 5. Kijken we vervolgens naar de figuren 2 en 6 dan zien we werkelijk zeer fraaie maskers met mooie grote RONDE stippen. Hierbij zien we ook o.a. een STRAKKE scheidingslijn met een 1/2 stipgrote afstand tussen de stippen met de toegestane wat grotere afstand tussen A-B fig. 6. Verder zien we dat de stippen ongeveer een 1/2 stipgrote BINNEN het masker liggen, toch zou het masker nog wat dieper kunnen liggen. Vergelijk-

De

GRASPARKIETEN

use!

cussies over de z.g. FLECKY HADED voor wat betreft of en zoja hoeveel er gestraft moeten worden bij tekening, moeten we oppassen dat we de goede postuurvogels niet gaan voortrekken door tekening c.q. kleurfouten te duiden omdat het zulke goede postuurvogels zijn t.o.v. de goede kleurvogels. Ook bij deze vogels gaat nog altijd 35% van de punten naar kleur masker en tekening. Laten we met ons allen er aan werken dat onze toch zo mooie postuurvogels ook net zulke mooie kleur-c.q. tekeningsvogels worden. Genetisch gezien moet dat kunnen, er is alleen een beetje .... lef voor nodig. Bekijk in dit geval maar eens de vooruitgang in postuur van de deensbonten.

W. Slokker

ken we nu fig. 5 met fig. 6, dan krijgt men op het eerste gezicht de indruk dat het masker van fig. 5 dieper ligt dan dat van de fig. 6, dit is echter gezichtsbedrog. De onderste lijnen liggen precies even diep alleen in fig. 5 is het masker erg rafelig zo u wilt golvend. Gaan we nu de figuren 1 t/m 6 eens verder bekijken: De stippen van 1, 2 en 6 zijn goed van VORM van 1 echter te klein. De stippen van 3, 4 en 5 zijn goed van grootte maar NIET VAN VORM. Over figuur 7 hoeft verder niet gepraat te worden OF..... HEBBEN 3, 4 en 5

toch nog wat associaties (zie stipvorm) met ons Hollands c.q. winkelparkietje, ??????? In de vijftiger jaren werden n.l. nog z.g. halve maantjes als stipvorm gevraagd. Als we nu de vogels uit de figuren 3 en 4 wel bemerken met het niet geheel correct zijn van de stippen en/of masker, maar dit vervolgens niet bestraffen, wat bij echt goede postuurvogels wel eens voorkomt, waar moeten we dan heen met de vogels uit figuur 2 en 6 aangenomen dat deze op alle andere punten evenwaardig zijn aan de vogels uit de figuren 3 en 4. Met de op handen zijnde verdere dis-

De!

Mais neemt op wereldniveau een zeer belangrijke plaats in als voedselgewas voor zowel mens als dier. Het zal mogelijk de beginnende parkietenliefhebber wat verwonderen dat nu de maïskolf een aparte plaats krijgt als parkietenvoer. Feit is wel dat als men losse maïskorrels aan de parkieten voert, hetzij gedroogd, geweekt of gekiemd, er nauwelijks van gegeten wordt. Enkele parkietensoorten doen dat wel maar dan nog wordt er veelal alleen de kiem maar van opgegeten. Geven we echter aan onze vogels een gehele nog zachte kolf of een gedroogde kolf die in steeds vers water geweekt is, dan kunnen de vogels er niet afblijven en beetje bij beetje maken ze hem leeg tot de laatste korrel is opgegeten. De reden hiervan is, althans dat veronderstel ik, dat de maïskolf vergeleken met losse maïs, meer aantrekkingskracht op de parkieten uitoefent. Ze kunnen dan hun knaaglust botvieren en daarmee leren ze gelijktijdig de smaak van de maïs kennen.

Het is misschien interessant te weten dat maïs al in de 16e eeuw vanuit de Andes in Zuid Amerika werd ingevoerd. Bij onderzoekingen zijn graven blootgelegd die meer dan tienduizend jaren oud waren en waarin zich nog in goede staat verkerende maïskolven bevonden. Het is bijzonder welke waarde de maïs voor mens en dier heeft. Vooral de laatste tientallen jaren is de teelt van maïs in West Europa enorm toegenomen. Het grootste deel is bestemd als veevoeder. In 1972 was de productie op wereldvlak reeds gelijk aan die van de rijst, namelijk 300 miljoen ton. De

laatste jaren is er een steeds toenemende hoeveelheid maïs in de handel gebracht voor menselijke consumptie; zijn er ook nieuwe variëteiten ontwikkeld die nog weer beter van smaak zijn. Bovendien zijn ze rijk aan koolhydraten, zetmeel en suikers en de kiem is rijk aan vetten en pro vitamina A en E. Het is ook licht verteerbaar. Voor onze parkieten is maïs als tussendoortje een waardevolle aanvulling op hun normale menu. Men dient er wel op te letten dat de nog zachte, verse maïs welke zo van het veld komt, in beperkte mate aan de vogels wordt verstrekt. De meeste zijn er namelijk verzot op en de kans is dan groot dat ze alle andere zaden laten staan. Een voedselproduct mag nog zo waardevol zijn, maar wanneer het totaal wat eenzijdig gaat worden gaan we in de fout en zullen er problemen kunnen ontstaan. Vandaar dat we bijvoorbeeld met een tussenpoos van enkele dagen, slechts een klein stuk aan de vogels geven. Wat nu gedaan met de kolven als ze geoogst zijn. Er bestaan twee mogelijkheden. Ofwel er gaat een hoeveelheid in de diepvriezer, maar dat vraagt veel plaats en energie en ook extra werk want dat invriezen moet met zorg gebeuren, ofwel we binden ze op en hangen ze te drogen. De laatste methode is de meest eenvoudige, veilige en goedkoopste manier en al zo oud als de mensheid. De plaats waar de kolven worden opgehangen moet droog zijn en de wind moet er vrij spel hebben. Ook zal men er op dienen te letten dat muizen en ratten de kolven niet kunnen verontreinigen. Al hiervoor heb ik vermeld hoe gedroogde kolven

voederklaar gemaakt kunnen worden, namelijk weken in helder en fris water. U kunt gemakkelijk zelf controleren hoe het met de hardheid, of liever gezegd de zachtheid van de korrels staat. Vooral tijdens het kweekseizoen zijn geweekte maïskolven een goede aanvulling op het menu. De meeste grote parkieten nemen ze graag op en laten er niets van over. Verstrek ze wel gerantsoeneerd, dat wil zeggen zodanig dat ook inderdaad alle korrels worden opgegeten. Bij een overdadig aanbod gaan ze er mee knoeien en gaat er veel verloren.

Mais is eventueel zelf te telen maar ook bij de boer verkrijgbaar, maar dan wel op het moment dat er geoogst wordt en voor ze worden vermalen tot veevoeder.

Tekst en foto: André Bruggeman

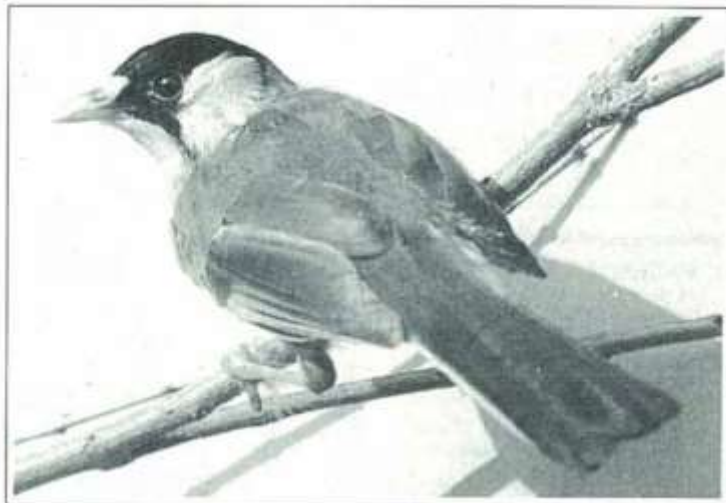
Kweken met Nachtegalen

In mijn 13 m lange en 2.50 m brede volière hield ik naast een aantal wildzangvogels ook een koppel Japanse nachtegalen. In 1983 en 1984, ging het koppel regelmatig tot nestelen en broeden over, wel drie keer per jaar. Het uiteindelijke resultaat was echter nihil; de jongen gingen telkens na 6 tot 7 dagen dood. Volgens mij lag het aan de voeding en ik ging naarstig op zoek in de literatuur om aan de weet te komen wat er in mijn geval ontbrak. Zo trof ik in de jaargang 1981, op pagina 155, van het maandblad Onze Vogels, een artikel aan over de kweek van nachtegalen dat geschreven was door de heer Th. Spuesens. Deze schreef dat hij zijn nachtegalen vrij los liet vliegen in zijn tuin. Omdat ik zelf ook over een grote tuin beschik, vond ik het de moeite waard om zulks uit te proberen. In het najaar van 1984 heb ik 3 kleine aaneengesloten vluchtjes gebouwd, elk lang 2.50 m, breed 1 m en 2 m hoog. In het eerste vluchtje plaatste ik in het voorjaar van 1985 een koppel Japanse nachtegalen, in het tweede vluchtje een koppel vinken en in het derde ook weer een koppel Japanse nachtegalen. Het koppel in het eerste vluchtje ging dat jaar tot nestbouw over en er werden drie eitjes gelegd waarvan er uiteindelijk twee zijn uitgekomen. Op dat moment liet ik de pop los. De spanning was om te snijden, zou ze wel naar de volière terugkeren??? Waarachtig het lukte en de jongen werden door haar goed gevoerd. Toen ze 6 dagen oud waren heb ik ze kunnen ringen. De

ringen had ik vooraf omhuld met een stukje ventielslang. De jongen waren 14 dagen oud toen ze uitvlogen en van die dag af heb ik de volière weer dicht gehouden. Ik verstrekke ze toen universeelvoer met mierenpoppen en buffa-

lowormpjes en af en toe wat stukjes appel en peer. Zij nog opgemerkt dat ik voordat ik de pop los liet, eerst de man had uitgevangen en gehuisvest in vluchtje 2. Naar dat zelfde vluchtje heb ik de jonge nachtegalen, toen ze ruim 4 weken oud waren, overgebracht en de man weer terug bij de pop in vluchtje 1 geplaatst. Binnen 14 dagen was het koppel al weer aan het broeden. De naast hen wonende jongen van de eerste ronde werden door de oudervogels gewoon door het gaas gevoerd. Op een leeftijd van 6 weken bleken die jongen zelfstandig te zijn. Het tweede nestje leverde slechts 1 jong op dat

voorspoedig opgroeide. Het uiteindelijke resultaat dat jaar was 2 mannen en 1 pop. De jonge mannen waren ongeveer 8 weken oud toen ze al veelvuldig van zich lieten horen. Het tweede koppel nachtegalen heeft dat seizoen wel twee keer eieren gehad maar die werden door de oudervogels weer opgegeten. In 1986 bekwam ik van beide koppels geen enkel jong. Wel werd er genesteld en eieren gelegd, maar steeds werden die eieren opgegeten. Zo verging het helaas ook in 1987. In datzelfde jaar, op 11 mei, kreeg ik een koppel zilveroor nachtegalen die ik huisvestte in de grote volière. Ze kwamen niet tot broeden, hetgeen ik overigens ook niet verwachtte. In april 1988 plaatste ik de zilveroren in het kleine vluchtje nummer 3. In het eerste zat nog een koppel japanse nachtegalen en in het

tweede een koppel vinken. De vluchtjes waren inmiddels begroeid met vlier en taxus. In juni kwam het koppel zilveroren tot nestbouw en er werden 3 eieren gelegd die na 12-13 dagen broeden zijn uitgekomen. Ik heb de man uitgevangen en in de vlucht er naast gezet en de pop liet ik weer los de tuin ingaan. Ook zij keerde zonder problemen en met volle snavel insecten terug. Je houdt het niet voor mogelijk wat voor insecten zo'n vogel dan weet te vangen. Toen de jonge zilveroor nachtegalen 6 dagen oud waren heb ik ze met 3.2 mm ringen, die ik eveneens met ventielslang had omwikkeld, geringd. Ze waren onge-

veer 14 dagen oud toen ze het nest verlieten en die dag heb ik de deur van het vluchtje weer dichtgehouden. Gelijk als in het geval met de Japanse nachtegalen, heb ik ze na 4 weken uitgevangen en in het vluchtje er naast geplaatst. De man heb ik toen weer terug bij de pop gezet. Ook toen werden de jongen nog door het gaas gevoerd. Binnen 14 dagen zat de pop al weer te broeden, 3 eitjes, 3 jongen en op dezelfde manier als de eerste ronde zijn die jongen uitstekend groot gekomen. Al met al een geweldige ervaring!

Louis Jeurissen, Valkenswaard

Vogelvrienden Opgelet!

Voor uw vogeldoosje een eigen:
ETIKET MET UW NAAM,
ADRES ENZ.
Formaat 35x70 mm, in zwart
bedrukt op evt. één v.d. 10
verschillende ondergrondkleu-
ren, voor **f 57,50** per 1000
incl. BTW en verzendkosten.

Bij grotere aantallen extra korting!!!

Montferland Etikettendruk

Havenstraat 57a
7005 AG Doetinchem Tel. 08340-35320

*.....Ik ben vandaag op
nieuwe leden uitgeweest
met 'Onze Vogels' in
mijn hand had ik weinig
overredingskracht
nodig.....*

VADERDAG = FAUNADAG

Verwen vader met een echt
Fauna kado. ● Flessenhouder
geheel uit kunststof met glazen
1 literpot. Geschikt voor
water en zaad.

U kunt onze artikelen kopen bij
iedere goede specialzaak.
Informeert anders bij onze fabriek.

Fauna metaalwaren b.v.
Hoofdstraat 138a
5171 DH Kaatsheuvel
Telefoon 04167-7 41 14
Corr.-adres: Postbus 146
5170 AC Kaatsheuvel

VOGELLIEFHEBBERS KENNEN 'Y

Vogelshop Keesmaat

Molendijk 21 - 3361 EK Sliedrecht
Telefoon 01840 - 16650

- Steeds voorradig grote collectie tropische vogels, kanaries, parkieten, grote parkieten, neophema's, agaporniden, papagaien etc.
- KEUZE UIT MEER DAN 100 SOORTEN VOGELS!
- Uitstekende zaadmengelingen, opfokvoerders, alle vogelbenodigdheden, alles voor de kweker zoals kooien, voortforten etc.
- Deskundig advies en uitstekende service.

VOGELSHOP "KEESMAAT" is uniek in de alblasserwaard!
De vogelspecialzaak van en voor de vogelliefhebbers.

UITSLUITEND GEOPEND: donderdagavond van 18.00 tot 21.00 uur
zaterdag van 9.00 tot 17.00 uur en na telefonische afspraak na 18.00 uur.

Pelargonium

De naam van de al tientallen jaren populaire Pelargonium is afgeleid van het greeks pelargos wat oeveraar betekent. Bij veel mensen staat de Pelargonium bekend als Geranium. Dit is echter niet de juiste naam. De Geranium is de plant voor de tuin, de Pelargonium zonale zal zich het beste thuis voelen in huiskamers en kantoren.

Zijn thuisland is Zuid-Afrika. Daar is hij in diverse gebieden in het wild te vinden.

Bij ons in de huiskamer vraagt de Pelargonium zonale tamelijk veel licht. Zet hem echter nooit in de felle zon, want zonlicht verdraagt hij slechts met mate.

Pas er op, dat er niet met een té kwistige hand wordt water gegeven. Veel Pelargonium-planten leggen het loodje, als ze té veel water krijgen. Matigheid is dus geboden en het is nog beter de plant wat aan de droge kant te houden dan ze te laten "verdrinken". In de groeitijd bijmesten met potplantenvoedsel. 's Zomers kan de plant in de tuin of op het balkon worden gezet. Vergeet dan achter niet hem af en toe ook water te geven. Er zijn veel mooie kruisingen in de handel.

Een heel fraai exemplaar is 'Mrs. Pollock', opvallend door het mooie blad in gele, rode en groene schakeringen.

use!

De,

Putter eigen kweek

Alain Dekker

Ik was al een paar jaar in het bezit van enkele putters, *Carduelis carduelis*, toen ik in 1988 besloot om toch eens te proberen om met deze vogels te kweken.

Omsreeks half maart heb ik 3 koppels apart gehuisvest, 2 koppels in kleine vluchtjes binnenshuis en 1 koppel in de 2 x 1.50 x 1.80 meter grote buitenvolière. Alleen het laatste koppel is tot broeden gekomen. Het was een overjarig koppel dat onderling een goede verstandhouding had. Ze voerden en riepën elkaar de gehele dag.

Op 10 juni zag ik voor het eerst de pop met nestmateriaal rondvliegen en als nestplaats verkoos ze een aan de wand van de volièr hangende bloempot. Na ongeveer 2 dagen was het nestje af. Het duurde echter wel lang voor ik daarin het eerste eitje aantrof, het was toen 21 juni.

De daarop volgende drie dagen is er telkens een ei bijgelegd en zo kwam het totale legsel op 4.

Ik had me eerder al eens laten vertellen dat de putters dan pas broedrijp zijn als de zwarte vlek op de snavel van de pop verdwenen zou zijn. Dit was niet het geval en daarom had ik er niet zo veel hoop op. Overigens bleek die stelling allesbehalve waar te zijn, want toen ik nadat de pop een week op de eitjes had gebroed de eitjes met een schouw-

lampje belichtte, bleken er 3 van de 4 bevrucht te zijn.

Op 6 en 7 juli zijn de 3 eitjes uitgekomen. Ik ben toen begonnen met het verstrekken van levend voer zoals mierenpoppen en bladluis. Dit had ik niet verstrekt toen de vogels aan het broeden waren. Bovendien kregen de vogels veel onkruiden zoals paardebloem, distels, muur, perzikkruid enz. enz. Dit alles werd gegeven naast de normale zaadmengeling.

Desondanks groeiden de jonge putters siecht en toen op 13 juli een van de jongen is doodgegaan zag ik het allemaal niet meer zo zitten. De man voerde weliswaar uitstekend, maar over de pop had ik zo mijn twijfels. Ze stak regelmatig wel de snavel in de bekjes van de jongen maar ik had steeds maar de indruk dat er weinig voedsel werd overgedragen. Na de dood van dat ene jong, is het echter met de andere twee duidelijk beter gegaan maar toch heb ik ze pas kunnen ringen toen ze al een dag of tien oud waren. Op 23 en 24 juli zijn de jonge putters uitgevlogen en ze zijn nog zeker twee weken door de ouders gevoerd.

Het uiteindelijke resultaat was niet zo overweldigend maar voor een eerste ervaring mag ik eigenlijk ook weer niet ontevreden zijn.

KALENDER 1989

De koningsglansspreeuw

De mooiste van alle spreeuwen, althans een van de fraaiste, is ongetwijfeld de Koningsglansspreeuw, die op zijn zondags *Cosmopsarus regius* heet. Deze slanke vogel meet van snavelpunt tot het uiteinde van de lange, trapsgewijs gevormde staart ongeveer 35 cm. De staart is bij de mannetjes iets langer dan bij de vrouwtjes en ook is zijn verenkleed, voorzover het mogelijk is, nog glanzender dan dat van zijn echtgenote. De hoofdkleuren van deze prachtige vogel zijn metalliek groen, blauw en purper. Ik zal proberen hem te beschrijven: de hele kop en ook de hals zijn metaalachtig groen, maar de oordekveren zijn meer metalliek donkerblauw, evenals de mantel, stuit en vleugels. Hierover ligt een glanzend purperen waas. De lange staart is goudkleurig met wat blauw en paars. Ook de borstvliek is paarsachtig, terwijl de rest van de onderdelen warm goudgeel is. Onvolwassen vogels zijn te herkennen aan de doffere kleuren met een zwartachtige kop, rug en stuit. De koningsglansspreeuwen hebben domicilie in grote delen van oostelijk Afrika. Daar houden de vogels zich bij voorkeur in troepjes op in de droge streken met hier en daar wat vrijstaande bomen, bosjes of boschages. Vaak zitten de vogels hoog in het geboomte en worden dan opgemerkt als ze met een schetterend geluid opvliegen. Het schijnt dat deze spreeuwen op sommige plaatsen vrij tam en gemakkelijk te benaderen zijn, terwijl ze elders ontzettend schuw zijn. Het nest van deze glansspreeuwer heeft niet veel cm het lijf. Het wordt gebouwd in een holte of een spleet in een boom. Hierin komt wat hooi of stro, dor blad of worteldraadjes te liggen. In het zuidelijk gedeelte van het woongebied worden twee tot vier eieren gelegd, in het noorden veelal één of twee meer. De kleur van de eitjes is lichtgroen, bezaaid met fijne roodbruine stipjes. Het vrouwtje broedt het legsel uit in circa veertien dagen, maar pa helpt wel mee om het broedsel groot te brengen.

Meindert de Jong

Aratinga's in Loro

Tekst en foto's: Rosemary Low
Vertaling: Alexandra Jacobson
Bewerking Cees van Berkel

Het is interessant om vast te stellen dat in veel geslachten van vogels bepaalde soorten zich in kooien en volièrés gemakkelijk voortplanten en andere soorten daartoe niet of nauwelijks overgaan. Gewoonlijk moeten we iets van hun natuurlijke afkomst en levenswijze weten om dat te kunnen begrijpen en verklaren. Bijvoorbeeld bepaalde soorten die in grote groepen leven kunnen worden beschouwd als succesvolle broedvogels die ook in de volièré vrij gemakkelijk tot voortplanting komen (meer ook daar juist die soorten zich zonder problemen aan allerlei verschillende omstandigheden weten aan te passen. Het leven in een groep is vaak gecompliceerder dan een solitair bestaan. De groenke lori, *Trichoglossus haematodus*, is zo'n kolonievogel maar weer andere soorten van dat geslacht zijn dat niet en vandaar ook dat het kweken met de groenke gemakkelijker gaat dan met een of andere soortgenoot.

Een ander voorbeeld, de agaporniden. Tal van agapornidesoorten zijn, en dat is bekend, uitstekende kooi- en volièrevogels die vrij gemakkelijk tot voortplanting komen. Echter *Agapornis pulchra* vormt daarop een uitzondering omdat ze bijzondere eisen stellen aan het nest, immers hun natuurlijke broedplaats wordt gevormd door termieten-nesten. Overigens, er zijn ook bepaalde Aratingasoorten, zoals enkele ondersoorten van *Aratinga pertinax*, de Bruinkeel parkiet, die in termietenheuvels broeden en die zullen zeker niet gemakkelijk in de volièré tot broeden komen terwijl andere aratingasoorten, zoals de Zonparkiet (*Aratinga solstitialis*), Jendayaparkiet (*Aratinga jendaya*) en de Golden cappedparkiet (*Aratinga auricapillus*) wel als betrouwbare kweekvogels kunnen worden beschouwd.

De laatste driegenomde soorten zouden in mijn opinie gerangschikt moeten worden als zijnde ondersoorten van elkaar, want ze zijn wel heel nauw ver-

want. Brazilië is hun land van herkomst en van daaruit mogen ze niet meer worden geëxporteerd. De exemplaren die Europa hebben bereikt zijn waarschijnlijk gesmokkeld. Ik zie dat beslist niet door de vingers maar het is wel zo dat het bestand van deze soorten bij de Europese vogelliefhebbers wel zodanig is dat het een mogelijke redding van de soort is. In hun land van herkomst worden ze thans door ontbossingen, ernstig bedreigd.

In Loro Parque Tenerife hebben we vruchtbare broedparen van deze soorten en ze zijn gehuisvest in vluchtjes van 2.70 m lang, 1.20 m breed en 2.10 m hoog, althans waar het de exemplaren betreft die het publiek kan bekijken. Er is ook nog een groot broedcentrum en daar zijn de vogels gehuisvest in kooien die 2.50 m lang, 1 m breed en 1 m hoog zijn. Er moet wel de nadruk op worden gelegd dat in het belang van de veiligheid van de vogels en voor het behalen van de beste kweekresultaten de vogels paarsgewijs worden gehouden. Bovendien moeten de vluchtjes of kooien voorzien zijn van dubbel gaas zodat de directe burens geen letsel aan pooljes en tenen kunnen toebrengen of andersom.

Aratinga's hebben als voedsel een ruim portie, ongeveer 30-40%, fruit en groente nodig. Ze krijgen een mix van gesneden groenvoer of fruit zoals appel, sinaasappel, peer, banaan, cactus, peertjes en erwtes. Daarnaast krijgen ze ook een mengeling zaden waarin onder anderen zonnepitten, kanariezaad en bij gelegenheid wat hennep. Als er nog jongen in het nest zijn wordt er verse maïskolf aangeboden en ook brood geweekt in melk waaraan een klein beetje vloeibaar calcium wordt toegevoegd. Bovendien nemen ze graag gierst en graszaden op alsook jonge blaadjes van de paardebloem en de distel en bessen van vlier en hagedoorn. Sepia moet altijd beschikbaar zijn. Maagkiesel en grit is niet belangrijk.

Huisvesting en voedingspatroon vormen geen probleem en ze komen vrij gauw tot nestelen. Maar, niet alles is perfect aan ze. Met name hun schorre en rauwe stemgeluid kan bijvoorbeeld door uw burens als hinderlijk worden ervaren.

In het algemeen zijn aratinga's op een leeftijd van twee jaar broedrijp. Waar het gaat om de vaststelling van hun sexe, moet men niet afgaan op de uiterlijke verschijningsvorm of hun gedrag want dan zou men wel eens gemakkelijk misleid kunnen worden. Twee vogels van hetzelfde geslacht kunnen zich net zo gedragen als een paartje. Vandaar dat het verstandig is om een endoscopisch geslachtsonderzoek te laten verrichten hetgeen bij vogels vanaf de leeftijd van 9 maanden al op een verantwoorde manier is te doen. Ongeacht geslacht of leeftijd zouden alle aratingasoorten een slaapnest moeten hebben. Voor de onderhavige soorten moet die nestkast een bodemoppervlak hebben van 20 cm² en 38 cm hoog zijn. Als nestmateriaal worden houtkrullen aanbevolen.

De belangrijkste aanwijzing dat de vogels broedrijp worden is hun toenemende luidruchtigheid en agressiviteit en bovendien brengen ze meer tijd door in het broedblok. Een paring is meestal niet waar te nemen maar dat gebeurt vaak in de ochtenduren.

Een broedsel bestaat meestal uit 3 tot 4 eieren maar dat kan per soort wel eens variëren. In Loro Parque legt één zonparkiet 2 eieren per broedsel terwijl anderen er normaal 3 of 4 leggen. De incubatieperiode bedraagt ongeveer 24 dagen. Alleen het vrouwtje broedt en zijn stemt er wel in toe dat de man haar in het nest gezelschap houdt of anders zit hij vlakbij de nestingang.

Ik heb ervaren dat genoemde aratinga's uitzonderlijk goede ouders zijn. Wij zijn er nog nooit toe moeten overgaan om de jongen met de hand groot te brengen. Het kan echter wel en dan moeten ze als ze 2 tot 3 weken oud zijn

o Parque Tenerife

Zonparkieten

Jonge Jendaya

Niet uitgekomen Jendaya

Jendaya en Golden cappedparkieten

osel

De

bij de ouders worden weggehaald. Ze hebben wel een extreem vlugge voedingsreactie bestaande uit het op en neer slingeren van het kopje. Als ze derhalve met de lepel worden gevoerd zal de bevedering onder de snavel heel gauw vies worden tenzij je dan een stukje keukenrolpapier rondom de nek legt, also een slabje vormend.

Als de jongen ongeveer 15 dagen oud zijn kunnen ze worden geringd; ringmaat 6-7 mm. Eventueel met de hand opgefokte jongen moeten later worden geringd, het groeiproces is dan iets lager.

Na ongeveer 8 weken verlaten de jonge vogels het nest. Ze zijn dan heel erg rustig en voorzichtig. Ze hebben dan ook meer de neiging om te klimmen in plaats van te vliegen.

Sommige aratinga's kunnen worden gebruikt als pleegouder voor grotere papegaaien. In Loro Parque hebben we een paartje zonparkieten die wat dat betreft hun gewicht in goud waard is. Ze treden op als pleegouders voor de grotere ara's die hun pas uitgekomen jongen niet willen voeren of die door

wat voor omstandigheden dan ook zijn uitbroed in de machine. Ik heb het in dit bestek al eerder over dat koppeltje zonparkieten gehad. Ik vertelde u dat het vrouwtje altijd maar twee eieren legt waarvan er onveranderlijk maar steeds één uit komt. Dat koppel heeft echter nog nooit geweigerd om een nestje ara's groot te brengen of ze nou in het nest worden gelegd voor dat hun eigen jong is uitgekomen of daarna.

Vorig jaar, 1988, hebben ze een record geboekt. Op 9 januari hebben ze een blauwgele ara aangenomen en zonder problemen. Die jonge ara was aanvankelijk met de hand gevoerd maar diens conditie werd zo slecht dat het zou zijn doodgegaan als er geen actie was ondernomen. Op een leeftijd van 13 dagen is ze in het nest van de zonparkieten gelegd en woog toen 39 gram. Op 16 januari was het gewicht 88 gram en toen het op 24 januari weer bij de zonparkieten werd weggehaald was het een gezond en sterk dier met een gewicht van 209 gram.

Nadat het eerste legsel door de zonparkieten was grootgebracht, kwamen ze

in april weer tot broeden. Op 25 april werd er een net uitgekomen rode ara (*Ara macao*) in hun nest gelegd en toen deze op 5 mei werd weggenomen en vervangen door een jonge soldaten ara (*Ara militaris*) werd ook deze uitstekend gevoerd zodat die na twee weken verder met de hand kon worden grootgebracht. U begrijpt, wij vinden dat koppel zonparkieten een geweldig stel en daar moet je dan toch wat geluk mee hebben. Want wees er wel op bedacht dat tevoren nooit vast staat hoe een vermeend pleegkoppel reageert op de jongen van andere soorten. Er is maar een manier om daar achter te komen en dat is door een test met een jonge vogel van een soort die minder waardevol is.

Bodembedekking

Het gebruik van zogenaamde kattenbakvuiling als bodembedekking voor broedkooien, kleine vluchtjes en voliëres neemt steeds meer toe en terecht.

De eigenschappen zijn: Puur natuurlijk, praktisch stofvrij, hoog absorptievermogen, geurbindend en vrij van schadelijke stoffen.

Het meest aan te bevelen is SEPIOLITE (geen merknaam) dat geelwit van kleur is en 22,8% magnesium bevat hetgeen bij opname door de vogels goed is voor de botten. Sepiolite is meerschium dat weer een afzetting is van zeedieren; een eerlijk product dus.

Het heeft een absorptievermogen van 104-129%. Na opgraving en vermaling wordt het meerschium verhit tot 600 graden C waardoor de korrels, ook na vochtopname, hard blijven. Juist door die enorme vochtopname is sepiolite een uitstekende bodembedekking die kooien en voliëres droog houdt en daardoor ook verspreiding van ziektekiemen tegengaat.

Zilverbekjes

Alhoewel lood- en zilverbekjes eenvoudig beige tot bruin gekleurde vogeltjes zijn, behoren ze tot de dankbaarste Afrikaanse soorten. Het zijn specifieke zaadetertjes, die weinig eisen stellen en gemakkelijk tot voortplanting overgaan. Verschil tussen mannetje en vrouwtje is overigens niet uiterlijk waarneembaar. De mannetjes zingen een zacht melodieus liedje dat wat lijkt op dat van het roodborstje. Verschil in snavelkleur (lood) - (zilver) is een kenmerk van de soort, terwijl de loodbekjes witte stuitveertjes hebben en de zilverbekjes bruine. Het zijn echt vogeltjes die geschikt zijn om door beginnende liefhebbers te worden aangeschaft.

Cardinalinae

Deel 3 - Bisschopsvogels en kleurvinken.

Tekst: Cees van Berkel

Foto's: H. Biefeld, J. Blasman, H. Schremp, C. Scholtz/v 't Hart, W. de Grahl, H. Müller en A. de Bruin.

De soorten:

Cyanoloxia glaucocaeerulea, Indigo bisschop

Geen ondersoorten. Verspreiding: Zuid Brazilië, Uruguay en Noord Argentinië. Lengte ongeveer 14 cm. Een geheel, bijna eenkleurige, blauwe vogel die qua kleur doet denken aan de Indigovink. De vleugeldekveren en de vleugel- en staartpennen hebben zwartgrijze zomen. De snavel is kort en breed en grijszwart van kleur. Ogen donker, poten donker hoornkleurig. De pop is eenkleurig bruin, bovendien donker en onderdelen licht.

Cyanocompsa cyancides, Blauwzwarte bisschop.

Ondersoorten en verspreiding: **C.c. concreta**, Zuidoost Mexico, Guatemala en Honduras; **C.c. toddi**, Nicaragua; **C.c. cyanoides**, Oost Panama, Colombia, West Venezuela en Ecuador; **C.c. rotschildii**, Boven Amazonegebied en West Brazilië. Lengte ongeveer 15-17 cm. Een forse donkerblauwe tot bijna zwarte vogel met een zware driehoekige snavel welke eveneens zeer donker van kleur is. In het zonlicht weerkaatsen fraaie metaaltinten. De pop is geheel donker roodbruin.

Cyanocompsa brissonii, Braziliaanse blauwe bisschop.

Ondersoorten en verspreiding: **C.b. caucacae**, West Colombia; **C.b. minor**, Noord Venezuela; **C.b. brissonii**, Noordoost Brazilië; **C.b. sterea**, Oost en Zuid Brazilië, Noordoost Argentinië, West Paraguay; **C.b. argentina**, West

Brazilië, Oost Bolivia, Paraguay, Noord Argentinië. Voorheen werd voor deze soort de naam *Cyanocompsa cyanea* gebezigd. Lengte 15 cm.

De man is rond de snavel zwart, aansluitend tot het midden van de bovenkop licht kobaltblauw. Kleine vleugeldekveren en de randen van de vleugel kobaltblauw, overige vleugeldekveren, slagpennen en staart zwart met donkerblauwe zomen. Kopzijden zwartachtig met blauwe vlex op de wangen. Keelstreek, borst en buik donkerblauw verder naar onder zwart. Flanken meer grijsachtig, ogen bruin, snavel en poten zwartachtig. Pop geelachtig bruin en de onderzijde meer roodbruin.

Cyanocompsa parellina, Mexicaanse blauwe bisschop.

Ondersoorten en verspreiding: **C.p. beneplacita**, Noordoost Mexico; **C.p. indigotica**, West en Zuidwest Mexico; **C.p. lucida**, Noordoost Mexico; **C.p. parellina**, Oost en Zuid Mexico tot Nicaragua. Lengte 14 cm. De man is geheel donkerblauw met zwarte tekening rond de ogen en op de kin, verdund uitlopend op de blauwe borst. Op de kop, de oorstreek, schouders en flanken wat lichter blauw. Vleugeldekveren, kleine en grote slagpennen en de staartpennen zwartachtige zomen. De gekerfde snavel is grijszwart, poten donker hoornkleurig.

De pop is geheel bruin, de vleugeldekveren, de kleine en de grote slagpennen en de staartpennen hebben donkerbruine zomen.

Guiraca caerulea, Noord Amerikaanse blauwe bisschop.

Ondersoorten en verspreiding: **G.c. caerulea**, Zuidoost USA, Oost Mexico en Midden Amerika; **G.c. interfusa**, Zuidwest USA, West Mexico, Guatemala en Honduras; **G.c. salicaria**, Zuidwest USA en West Mexico; **G.c. eurhyncha**, Centraal en Zuid Mexico; **G.c. chiapensis**, Zuid Mexico; **G.c. deltarhyncha**, Westkust van Mexico; **G.c. lazula**, Honduras, Nicaragua en Costa Rica. Lengte 17-18 cm. In bruidskleed is de man nagenoeg geheel ultramarijn blauw van kleur. Rond de lichtgrijsachtige snavel een smalle zwarte omranding, een klein masker. De schouderdekveren en vleugeldekveren zijn zwartachtig en hebben bruinkleurige punten zodat op de vleugels twee bruine vleugelstrepen voorkomen. Ogen donker, poten eveneens donker hoornkleurig. De wat kleinere pop is geheel bruin en lijkt veel op de pop van de indigovink met dien verstande dat de laatste weer wat kleiner van formaat is.

Passerina cyanea, Indigovink.

Geen ondersoorten. Verspreiding: Zuid Canada, Oost USA, Midden Amerika, Cuba, Jamaica, Colombia, Venezuela. Lengte 12-13 cm. De man in bruidskleed heeft een ultramarijn blauwe kop en hals, zwarte teugels. De bovenzijde is blauw, stuit en bovenstaartdekveren kobaltblauw, kleine vleugeldekveren feller blauw. Overige vleugeldekveren zwart met blauwe randen. Kleine slagpennen

(CS) Indigo bisschop

(HB) Noordamerikaanse blauwe bisschop

(CS) Blauwzwarte bisschop man en pop

osel

De

Cardinalinae

(TdB) Indigovink na de jeugdruif.

(HB) Lazulivink

(HS) Indigovink

ose!

De /

grijs met lichtblauwe zomen, overige slagpennen en de staart bruinachtig zwart. Onderdelen ultramarin blauw, naar de flanken en onderstaart dekveren lichter wordend. Ogen donkerbruin, bovensnavel zwartachtig bruin, ondersnavel blauwachtig. In rustkleed is de man roestbruin op de bovenzijde met wat blauwe veren. Vleugeldekeren en binnenste slagpennen hebben roodbruine zomen. Onderzijde is okerbruin met slordig verdeelde blauwe veertjes. De snavel is dan licht hoornkleurig. De pop is op de oorstreek en wangen roodbruin. Verdere bovenzijde bruin. Keelstreek, borst en flanken donkerbruin en vaag bestrept, de verdere onderzijde witachtig grijs.

Passerina amoena, Lazulivink.

Geen ondersoorten. Verspreiding: West USA en West Mexico. Lengte 12-13 cm. De man in prachtkleed: Kop, hals en zijanten van de borst blauw, bovenrug blauwgrijs, kleine vleugeldekeren leigrijs, middelste wit en de grote zwart met blauwe zoom en witte punten. Slagpennen zwart met blauwe zoom. Onderrug en stuit blauw. Staartveren zwartgrijs en blauwachtig wit omzoomd. Teugel is zwartachtig, keel lichtblauw en de borst oranjebruin. De verdere onderzijde is witachtig. Snavel zwart. In rustkleed is de vogel op de bovenzijde meer grijsbruin. De pop is op de bovenzijde bruin. De bovenkop heeft een wat blauwige tint. Onderzijde geelbruin, borstflanken met donkere bestreping. De vleugelbanden zijn meer geelwit tot geelbruin.

Passerina versicolor, Veelkleurenvink.

Ondersoorten en verspreiding: **P.v.vesicolor**, Zuid USA, Centraal en Zuid Mexico; **P.v.dickeyae**, Zuid Arizona, West Mexico; **P.v.pulchra**, Californië, Noordwest Mexico; **P.v.purpurascens**, Zuid Mexico, Guatamala. Lengte 12-14 cm. Man: Voorhoofd zwart, bovenkop en wangen blauw, achterkop tot de nek rood. Op de kin een smal zwart baantje verder tot op de keel rood. Borst is paarsachtig rood en de verdere onderzijde een mengeling van paarsbruine tot roodachtige kleuren, zo ook de bovenzijde. Stuit is blauwgrijsachtig, staart donkerder. Snavel hoorn-

kleurig. De pop is geheel egaal bruin, bovenzijde donker, onderzijde licht geelbruin en haar snavel is licht hoornkleurig.

Passerina ciris, Mexicaanse nonpareil.

Ondersoorten en verspreiding: **P.c.ciris**, Zuidoost USA, Zuidoost Mexico en de Bahama's; **P.c.pallidior**, Zuid USA, Mexico en Midden Amerika. Lengte 13-14 cm. Man: Kop, achterhals en halszijden blauw, purperachtig bewaasd. Bovenrug en schouders geelgroen. Overwegend groene vleugels. Onderrug, stuit en bovenstaartdekeren rood met violetachtige waas. Teugel grijszwart. Vanaf de kin is de onderzijde scharlakenrood. Oog donkerbruin, snavel grijsachtig hoornkleurig, poten blauwgrijsachtig. De pop heeft een groenigrode kop. Wat bij de man rood is, is bij de pop bleekgeel. Keel en nek witachtig, teugel grijs.

Passerina rositae, Rositavink.

Geen ondersoorten. Verspreiding: Kuststrook Zuid Mexico. Lengte 14 cm. Man lijkt van bovengezien erg veel op de indigovink maar is op de kop aanzienlijk paarser van kleur. Om het oog een duidelijk witte ring. Onderborst, buik en onderstaart helder rozeachtig paars. Op borst en buikflanken een wat blauwe bestreping. De snavel is grijsachtig hoornkleurig. De pop is bruin, lichter en

meer geelachtig bruin op kin, keel en onderbuik. De onderdelen zijn wat blauwachtig bewaasd. Oogring geelkleurig.

Passerina leclancherii, Regenboogvink.

Ondersoorten en verspreiding: **P.l.leclancherii**, Zuidwest Mexico; **P.l.grandior**, Mexico. Lengte 13-15 cm. Man is op de bovenkop geelgroen en de achterhals is kobaltblauw. Vleugeldekeren en slagpennen bruingrijs met blauwgroene buitenvaan. Kleine slagpennen hebben witte zomen. De punten van de binnenste kleine slagpennen zijn gelig, van de middelste en de kleine vleugeldekeren blauw. Rugdek kobaltblauw naar de stuit groen bewaasd. Staartveren groenblauw. Teugel geel, kopzijden aan de voorkant geel naar achteren kobaltblauw evenals de halszijden. Keel en borst oranje en de verdere onderzijde geel. Oog bruin met geelkleurige lidrand. Bovensnavel bruin, ondersnavel vleeskleurig. Poten bruin. De pop is op de bovendeelen meer grijsbruin, op de onderzijde lichtgeelbruin.

Porphyrospiza caeruleascens, Braziliaanse blauwe vink.

Geen ondersoorten. Verspreiding: Brazilië en Zuidcoast Bolivia. Lengte 13 cm. Een geheel donkerblauwe vogel met een geelkleurige vrij smalle en puntige

snavel. Vleugel- en staartveren met grijszwarte zomen. Onderbruik en verder neigt naar grijszwart. Ogen donker, poten licht hoornkleurig. De pop is bruin, op de onderbuik en verder vuilwit met wat zwartgrijsachtige bestreping.

In de meeste gevallen zit er enig verschil in kleuren en ook wel in formaten, tussen de nominaalvorm en de ondersoorten. Dit betekent echter niet dat deze verschillen zodanig zijn dat ze voor een andere soort kunnen worden aangezien.

Levenswijze.

Onder de bisschopsvogels en de kleurvinken, bevinden zich een aantal trekvogels. Na het broedseizoen verlaten ze in groepen hun gebied en trekken naar zuidelijker oorden. Tijdens de broedperiode leven ze paarsgewijs, zijn derhalve ook monogaam.

De zang is over het algemeen zacht, bij enkele luid. Het zijn wat de zang betreft geen uitblinkers, veelal is het lied wat eentonig maar niettemin wel aangenaam om te horen. In enkele gevallen zingt ook de pop.

Bij alle soorten is er sprake van een seksueel dimorfisme, een duidelijk verschil tussen man en pop. Zijn de kleurvinken bijzonder mooi en rijk aan diverse kleurschakeringen, de naam zegt het tenslotte al, ook de bisschopsvogels in hun verschillende blauwtinten mogen gezien worden. De poppen zijn nagenoeg

allemaal onopvallend bruin van kleur en in sommige gevallen zal het niet zo gemakkelijk zijn om exact vast te stellen tot welke soort de betreffende pop behoort.

Bij een aantal soorten draagt de man een pracht- of bruijskleed. Buiten de broedtijd zijn ze dan veel minder sprankelend van kleurstellingen maar ook dan nog bepaald niet onaantrekkelijk.

Genoemde soorten komen voor in allerlei biotopen maar ze hebben wel met elkaar gemeen dat ze zich bij voorkeur ophouden in dichte struiken. Daarin wordt meestal ook genesteld. Voor de nestbouw begint, hebben zich al meerdere en intense jaagpartijen voorgedaan. Dat is hun manier van baltsen, voortdurend achter de pop aanvliegen. De nesten worden gemaakt van droge takjes, grasstengels en halmen, planteworteltjes, mos etc... Ze zijn komvormig en de nestkom wordt gestoffeerd met plantepluis, insectenspinseel, veertjes, dierenhaar en dergelijk zacht en soepel materiaal. De poppen zijn bij de nestbouw het mees: actief betrokken. Bij enkele soorten sleept het mannetje materiaal aan, andere begeleiden alleen maar het popje en weer andere houden zich alleen maar bezig met de verdediging van het territorium.

Een legsel bestaat gemiddeld uit een viertal eitjes die wit, blauwachtig wit tot groenblauw van kleur zijn, bij enkele

soorten voorzien van purperbruine tot roodbruine vlekjes en spatten. Het is in de meeste gevallen de pop die broedt en waar het het grootbrengen van de jongen betreft is het zo dat de meeste mannen daarbij wel een snavel toesteken maar ook daar zijn dan weer enkele uitzonderingen op. De broedduur bedraagt gemiddeld 13 dagen en de aanvankelijk naakte jongen, soms met een enkel donsveertje, vliegen volledig bevederd uit als ze 11 tot 13 dagen oud zijn. Ze worden vaak nog enkele weken, soms ook nog wat langer, door de oudervogels en later alleen door de man, gevoerd.

In hun jeugdkleed gelijken de jonge vogels het meest op volwassen poppen.

De voeding van bisschopsvogels en kleurvinken bestaat uit allerlei zaden en insecten. Het merendeel van het voedsel wordt op de grond gefouard. De bisschopsvogels nemen ook bessen en vruchten op. Jonge vogels worden voor een belangrijk deel met insecten gevoerd en grootgebracht.

Verschillende soorten, o.a. de indigovink, worden regelmatig door de koespreuwen geparasiteerd. Ze zijn echter niet zo rigoreus als de rode kardinaal en blijven ondanks zo'n vreemd jong in het nest hun ouderplichten vervullen. Ze hebben daar overigens wel van te lijden, het gaat tenslotte ten koste van de eigen soort.

In de volière.

De in dit bestek genoemde soorten zijn graag geziene volièrevogels en ze zijn daar ook uitstekend voor geschikt. Het zijn altijd actieve en zeer bewegelijke vogels. Heel vaak vliegen ze constant achter elkaar aan. Wel blijven ze soms vrij lang een schuw gedrag vertonen en echt afhankelijk of tam worden ze nooit.

De acclimatisatie vraagt in de regel wat meer aandacht en zorg. Eenmaal gewend zijn het sterke vogels die hier heel goed gedijen.

Bepaalde kleurvinken zoals de mexicaanse nonperil, regenboogvink en veelkleurvink, moeten wel de winter in een verwarmde ruimte doorbrengen.

(HB) Veelkleurenvink ondersoort.

(HM) Mexicaanse nonpareil

(HL) Regenboogvink

(DG) Veelkleurenvink

se!

De

Cardinalinae

Foto's J. Blaasman

Broedkoppel Veeltkleurenvink

14 dagen
28 dagen

Het is ook verstandig om in het binnen-c.q. nachtverblijf tijdens de nachtelijke uren een klein lichtje te laten branden. Dit met het oog op de zogenaamde trekvogels die gedurende de trekperiode zich wat onrustig kunnen gedragen en zij zich dan in een geheel donkere ruimte zouden kunnen verwonden.

De meeste soorten zijn geschikt voor de gezelschapsvolière. Bij de grotere bisschoppen is echter wel weer wat waakzaamheid geboden. Overigens is het wel zo dat indien er in een volièrre meerdere soortgenoten bij elkaar worden gehouden dit onder elkaar tot agressie kan leiden. Voor wat betreft nestgelegenheden, nestmateriaal, voeding en verzorging verwijs ik u naar hetgeen ik daarover in het voorgaande deel of de kardinalen heb geschreven.

Jonge vogels worden uiteraard geringd. Afhankelijk van de grootte van de vogels, zullen dat voor de bisschoppen 4 of 3.5 mm ringen dienen te zijn en voor de kleurvinken 2.9 mm ringen. Het is wellicht verstandig om de ringen vooraf

met een stukje ventiel slang te omhullen zodat ze in het nest niet opvallen. Het is regelmatig voorgekomen dat door de ring het jong uit het nest is gegooid en dat is nou net niet de bedoeling.

Met diverse van de genoemde vogelsoorten zijn er geslaagde kweekresultaten behaald. Wij hebben daar in de loop van de jaren al verschillende malen over mogen publiceren.

Tenslotte vertelt ons lid de heer J. Blasman uit Rozenburg het een en ander over zijn geslaagde kweek met de **Veelkleurenvink**.

De veelkleurenvinken worden niet zoveel geïmporteerd en vogels die dan nog komen zijn meestal mannen, die alleen voor de kleur gehouden worden. Poppen zijn dan ook zeldzaam.

Maar in december 1986 kwam ik in het bezit van een koppel veelkleurenvinken, daar ik werd gebeld door een vogelhandelaar uit Ridderkerk, die wist, dat ik diverse Amerikaanse kleurenvinken bezit.

Het verschil tussen man en pop is op de foto goed te zien, alleen worden de poppen gauw aangezien voor poppen van lazuli- en indigo-vinken, maar die hebben een streep-tekening op de borst. De poppen van de veelkleurenvink zijn effen beige-bruin. Nog een kenmerk is de snavelinplant, die geelachtig is en de snavel is iets gebogen. Niet op de foto te zien is, dat de man aan de stuit paars-blauw is en op het achterhoofd oranje-rood met een blauw masker en over zijn gehele lichaam ligt een blauwachtige gloed.

In de zomer van 1987 werden de veelkleurenvinken in de buitenvolièrre geplaatst, want al mijn tropische vogels, zoals mexicaanse nonpareilen, rode kroonvinken, regenboogvinken, wijnrode roodmussen overwinteren in mijn binnenvolièrre, die centraal verwarmd wordt op ongeveer 16 graden. Maar in 1987 gebeurde er niets met de veelkleurenvinken; meestal hebben geïmporteerde vogels een jaar nodig om te acclimatiseren.

In 1988 werden ze omstreeks eind mei weer in de buitenvolièrre gebracht, die in het geheel is overdekt en in vijf vluchtjes verdeeld. De achterwand en zijkant is van perspex en de voorkant met dubbel gaas, waarvan de binnenkant horregas, zodat in de buitenvolièrre geen insecten kunnen komen, maar er ook niet uit kunnen. De vluchtjes zijn beplant met prunusstruiken, vlierstruiken, klimop, bruidssluier en ingezaaid met onkruidzaad. De vlucht, waar alleen de veelkleurenvinken in zaten is 2 meter bij 1,50 en 2 meter hoog.

Omstreeks 17 juli begonnen ze voor het eerst te slapen met scharpi in de prunusstruiken, maar het sleepsel viel steeds op de grond. Toen heb ik op die plaatsen draadkorfjes in de struiken vastgemaakt, maar dit wilden ze niet, dus die heb ik weer weggehaald. Na een paar dagen hadden ze toch een komvormig nest gemaakt tegen de stam van een prunusstruik een meter van de grond. Het nest was eerst ruw van scharpi gemaakt en van binnen met kokosvezel bekleed.

Op 25 juli werd het eerste ei gelegd en volgden het tweede en derde ei op 26

Cardinalinae

en 27 juli; het is bij drie gebleven. Nu is de moeilijkheid, dat de broedtijd nergens in de boeken vermeld staat. Dus is het maar afwachten, hoelang die zijn zal. Hierbij ging ik uit van de ervaring met rode kroonvinken, die een broedtijd hebben van 10 dagen vanaf het derde ei gerekend. Bij mij hebben de rode kroonvinken altijd legsets van drie eieren. Het werden voor de veelkleurenvink 11 dagen, alle drie de eitjes kwamen op 7 augustus uit. De pop nam alle broedtijd voor haar rekening, terwijl de man in een struik zat te zingen en zelfs 's nachts. Ik heb de jongen na 4 dagen geringd met 2.9 mm, maar de volgende dag waren de ringen eraf. Opnieuw geringd heb ik ze de vijfde dag, daarna bleven de ringen er wel om. Ik heb de ringen zwart gemaakt met latex, dit is om het uitgooien van de jonge vogels tegen te

gaan. Als de jongen groot zijn, kan de latex met water van de ringen verwijderd worden.

De voeding die het ouderpaar kreeg, was tropisch zaad met wat kanariezaad en onkruidzaad. Maar de jongen moesten wel met levend voer grootgebracht worden, dat ik tweemaal per dag met een schepnet ging vangen en in gazen potten deed. De levende insecten werden dan losgelaten in de buitenvolière; aangezien de buitenvolière is a'gesloten met horregaas, kunnen de insecten er niet uit en moesten de veelkleurenvinken de insecten weer zelf vangen. De voorkeur ging uit naar groene rupsen van het koolwitje, spinnen, krekels en dan de verdere insecten. Tevens werd er tijdens het grootbrengen van de jongen 2 liter buffelowormen gevoerd.

Op 17 augustus, dus na 10 dagen, kwamen ze alle drie uit het nest. De jongen hadden nog geen staart en konden nog niet vliegen. Na 14 dagen kregen ze eivcer met universeelvoer, met daarin wat geknipte meelwormen. Zowel de man als de pop voerden de jongen; toen de jongen zo'n drie weken waren, bedelden ze als jonge huismussen.

Na ca. 28 dagen gingen de jongen zelf eten, maar werden toch nog door de ouders bijgevoerd.

De veelkleurenvinken hielden het maar bij een nest, maar toch een geslaagde kweek, want drie eitjes en alle drie de jongen zijn volwassen geworden.

Picolet e

Binnen de familie Emberizidae, de gorzen en gorsachtigen, vinden we het uit twee soorten bestaande geslacht *Oryzoborus*. De Nederlandse naam van deze twee soorten luidt Zwarte dikbekvink en Zwartkop dikbekvink.

De **Zwarte dikbekvink**, *Oryzoborus crassirostris crassirostris*, komt met de ondersoorten *nuttingi*, *magnirostris*, *maximiliani*, *occidentalis*, *atirostris* en *gigantirostris*, voor in Nicaragua, Costa Rica, Panama, Colombia, Venezuela, Brazilië, de Guiana's, Trinidad, Ecuador, Peru en Bolivia.

De grootte varieert van 14 tot 16 cm. De man is glanzend zwart met donkerbruinachtig omzoomde vleugel- en staartpenen. Opvallend is een kleine witte vleugelspiegel. De ondervleugel dekveren zijn wit met een grote zwarte vlek. De zware snavel is geelachtig wit. De pop is aan de bovenzijde overwegend donker olijfgroen bruin, de onderzijde meer geelachtig bruin.

De **Zwartkop dikbekvink**, *Oryzoborus angolensis angolensis*, komt met de ondersoorten *funereus* en *torridus* voor in Mexico, geheel midden Amerika, Colombia, Ecuador, Trinidad, Peru, Venezuela, de Guiana's, Brazilië, Bolivia en Argentinië.

Ze zijn ongeveer 12-13 cm groot. De man heeft een glanzend zwarte kop, kin, keel en bovenborst. De bovendelen zijn eveneens zwart maar wat meer donkerbruin mat bewaasd en op de vleugels bevindt zich een kleine witte spiegel. De onderzijde is vanaf de borst roodbruin, snavel zwartachtig met wat geel aan de wortel van de ondersnavel. De pop heeft donkerbruine wangen en keel, een roestbruine teugel en de onderzijde is geelbruin.

Het zijn bewoners van open steppen waar ze in kleine groepjes doorheen trekken. Hun voedsel bestaat uit velerlei zaden van grassen en andere wilde planten. Ook de rijstvelden vereren ze regelmatig met een bezoek en met grote handigheid peuteren ze de paddi uit de aren. Tijdens de broedtijd leven ze paarsgewijs. Ze nestelen in lage struiken en bomen en de nesten worden gemaakt van gras- en bladstengels met

aan de buitenkant doornige takjes. De nestkom wordt met fijne zachte plantdelen gestoffeerd. Het is voornamelijk de pop die zich met de nestbouw bezig houdt. De eitjes zijn grijsachtig van kleur met donkere bruinachtige krasjes en vlekjes. Een compleet legsel bevat meestal slechts twee eitjes die alleen door de pop worden bebroed en de broedduur bedraagt ongeveer 13-14 dagen. De eerste levensdagen worden

de jongen alleen door de pop gevoerd met zaden en insecten, daarna helpt de man haar daarbij. Als de jongen na ongeveer 14 dagen uitvliegen worden ze nog gedurende een lange tijd, ongeveer wel vijf weken, door de oudervogels gevoerd. De laatste weken in afnemende mate tot ze zelfstandig zijn. In hun jeugdkleed gelijken de jongen sterk op volwassen popjes, zij het dat de bruintint nog wat lichter is.

Nog geen jaar oude jonge zwarte dikbekvink. Deze lijkt sterk op een volwassen pop, zij het dat die toch nog wat donkerder is.

n T w a t w a

Tot voor enige jaren werden in ons land zelden dikbekvinken gehouden; ze waren hier nauwelijks bekend. Met de komst van onze landgenoten uit Suriname is dat echter wel veranderd en met name door de vogelliefhebbers uit die bevolkingsgroep worden ze veel gehouden, speciaal voor de zang. Omstreeks juli-augustus worden er zelfs zangwedstrijden door ze georganiseerd o.a. op het Malieveld in Den Haag. Hierover is al eerder gepubliceerd, zie *Onze Vogels*, pagina 201 van de jaargang 1987.

Het laat zich verstaan dat er ook steeds meer wordt gepoogd om met deze vogels te kweken. Uiteindelijk is dat bij enkelen gelukt. De broeders Djadoenath uit respectievelijk Dordrecht,

Zevenbergen en Tilburg, hebben jonge zwarte dikbekvinken op stok gekregen. Alle drie lid zijnde van de NBvV, zonden ze hun eigen kweek exemplaren uiteraard in op de Bondskampioen, Vogel '89 in Breda en terecht ontvingen ze daarvoor de NBvV oorkonde. Een van hen, S. Djadoenath uit Zevenbergen, vertelde ons hoe die kweek is verlopen. Een koppel zwarte dikbekvinken heeft hij ondergebracht in een binnenshuis en enigszins verwarmde volière van 1,80 m lang, 0,50 m breed en 2,20 m hoog. In dit vluchtje hebben de vogels gebroed in een open nestbakje van 15 x 15 x 10 cm. Als nestmateriaal werd cocosvezel gebruikt. Op 25 juli 1988 is het eerste, ongeveer 2 cm grote eitje gelegd, de daarop volgende dag het

tweede waarop het legsel compleet bleek.

Na een broedtijd van 14 dagen zijn 2 jongen geboren. Op hun vleeskleurige huid bevonden zich wat lichtbruine donsveertjes. De eerste drie dagen werden ze alleen door de pop gevoerd, daarna ook door de man. Als voedsel verstrekt Djadoenath een goed mengsel zaden (kanarie en tropen), CéDé eivoer, trosgierst en dagelijks enkele stukjes meelworm.

De vijfde dag zijn de jongen geringd; ringmaat 3,2 mm. Op een leeftijd van 14 dagen verlieten ze het nest en werden nog ongeveer 40 dagen door de oudvogels gevoerd c.q. bijgevoerd. Toen de pop aan een tweede legsel begon, werd de man op slag agressief ten opzichte van de jongen en er zat toen niets anders op dan die jongen apart te zetten.

Jonge zwarte dikbekvinken, ook die van het mannelijk geslacht, gelijken de eerste tijd sterk op de volwassen pop. Het is erg variabel, maar het duurt toch wel anderhalf tot drie jaar eer de vogels volledig op kleur zijn. Dat wil overigens niet zeggen dat al niet eerder is vast te stellen of de jonge vogels dan wel van het mannelijk dan wel van het vrouwelijk geslacht zijn. Na ongeveer een jaar zijn de jonge mannen al in staat om met verve hun zang ten gehore te brengen en die is dan al zeer de moeite waard. Met de Zwartkop dikbekvink is in 1984 een kweekresultaat behaald door Mevr. H. Eenink-Nijkamp. Zij schreef daarover in *Onze Vogels* van dat jaar, zie pagina 521.

De dikbekvinken zijn overigens best wel stress gevoelige vogels en dat maakt het kweken met die soorten er bepaald niet gemakkelijker op.

Zij nog opgemerkt dat door de Surinaamse vogelliefhebbers andere namen voor deze vogels worden gehanteerd, de Zwartkop dikbekvink noemen ze PICOLET en de Zwarte dikbekvink TWA TWA, waarmee dan gelijk de titel van dit artikel is verklaard.

Volwassen zwarte dikbekvink man

Tekst: H.A. Maurer

Foto's: A. de Bruijn en C. Scholtz

Volière van de maand

ysel

De vogelvereniging "De Nachtegaal" Nieuw-Namen, heeft onlangs een huzarenstukje afgeleverd. Een prachtige volière is er gebouwd op de Kinderboerderij Cantecler onderdeel van het Instituut voor Geestelijk Gehandicapten "De Sterre" te Clinge.

Reeds enkele jaren, op Werelddierendag, staat onze vereniging met een propaganda-stand op de Kinderboerderij Cantecler. Het was in 1987 dat ons een verzoek werd gedaan de bestaande volière een face-lift te geven. Beloofd werd een bouwcommissie te vormen, een plan en optie te maken, en het geheel te voltooiën zomer 1988.

Al snel bleek dat de face-lift uit zou groeien tot een volledige verbouwing met diverse verbeteringen en uitbreidingen. Het bestaande dak met zes pijlers bleek nog goed, de rest was duidelijk aan vernieuwing toe.

We maakten een plan als volgt. Het totale oppervlak onder het dak van 25 vierkante meter betonneren incl. 4 afvoerputten, t.w. 1 in elke vlucht, en 1 in de loopruimte. Het dichttimmeren van dit geheel met overlap-planken en enkele ramen. Een ruime toegangsdeur tot de loopruimte, opdat ook de bewoners de vogels zouden kunnen verzorgen. Bovendien 3 vluchten op gaas opgebouwd uit bakstenen fundamentmuurtje, met grondbegroeiing, en rondom het geheel een wandelpad van straatkeien.

Het materiaal zou bestaan uit geïmpregneerd hout en geplastificeerd gaas, dit alles in de natuurlijke kleur groen. Het beheer van de Kinderboerderij ging akkoord en zaterdag 13 augustus werd begonnen met de sloop van de bestaande volière exclusief het dak.

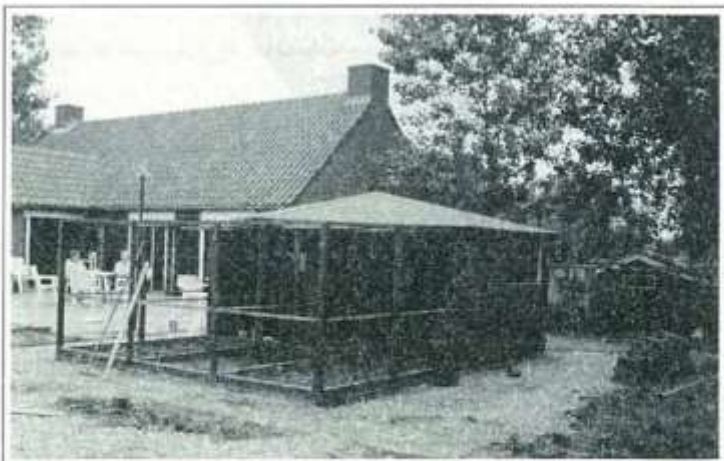
In totaal duurde de herbouw 5 zaterdagen met een bouwploeg van 6 personen. Een praktisch nieuwe volière verscheen met de volgende afmetingen; loopruimte van 6 x 1 1/2 mtr., 3 binnenhokken ieder 2 x 2 mtr., 3 buitenvluchten ieder 2 x 5 1/2 mtr. waarvan 1

1/2 mtr. overdekt de rest open.

Als groenbedekking kozen we voor gras, en als zitstokken werden uitsluitend wilge- en berketakken gebruikt. De 3 vluchten werden als volgt ingedeeld door onze leden: 1 vlucht met valkparkieten, bourkes enturquiosines, 1 vlucht

met grasparkieten, rijstvogels en wevers en 1 vlucht met zebravinken, kanaries en diamantduifjes. Als grondvogels telkens een paartje chin. dwergkwartels.

Tijdens Werelddierendag 1988 werd de volière officieel geopend, en kreeg

De

Sperbewegingen van jonge merels

Prof. dr. Anthonie Stolk

Jonge zangvogels die door hun ouders worden gevoerd, maken sperbewegingen. Daardoor wordt het vaak felgekleurde mondholteslijmvlies zichtbaar en dit vormt voor de ouders een prikkel om daar voedsel in te stoppen. Ze moeten dit gewoonweg doen, al zouden ze het om zo te zeggen helemaal niet willen. Opmerkelijk is dat een model van zo'n sperrend jong (van aardewerk bijvoorbeeld) de ouderdieren eveneens zo sterk prikkelt, dat de prooidieren (insekten, wormen, larven enzovoorts) ook in het model worden gedeponeerd, mits de binnenzijde van de vogelsnavel en de mondholte maar even fel gekleurd zijn als bij het dier zelf.

Er blijken bij dezelfde soort nog verschillende typen van sperren te bestaan. Wij hebben dit onderzocht bij jonge merels *Turdus merula*. Deze blijken aanvankelijk blind te zijn en eerst op de negende of tiende dag de ogen te openen. In hun periode van blindzijn reageren ze op een lichte stoot tegen de nestrand met verticaal omhoog te sperren. Daarbij worden de halzen maximaal omhoog gestrekt en de beken zo breed mogelijk geopend. Is de stoot heftig, dan krimpen ze onmiddellijk ineen. Zijn de ogen geopend, dan sperren de jonge merels eerst ook recht omhoog, wanneer men iets boven hun ogen beweegt. In dat geval sperren ze later in de richting van het bewegende voorwerp. Overigens moet dit voorwerp zich bewegen, groter dan drie millimeter zijn en zich boven ooghoogte bevinden. Met behulp van kartonnen schijf-

jes van verschillende vorm bleek in het experiment dat de dieren steeds sperden in de richting van de aan dat voorwerp bevestigde uitbochtling. Het kon ook gebeuren dat één jonge vogel naar de schijf pikte en de andere naar de kop van de eerste. Behalve het mondholteslijmvlies vormt de fel oranjegele snavel voor de ouders de prikkel om het aangedragen voer in de bek te stoppen. De bij sperrende jonge vogels verkregen resultaten zijn bijzonder interessant. Het verdient zeker aanbeveling om ook andere zangvogels in dit opzicht te onderzoeken, waarvan wij momenteel nog niet zoveel weten. Laten de kwekers, wanneer ze daartoe in de gelegenheid zijn, hier eens op letten en ons hun resultaten doen toekomen. De afbeeldingen kunnen hierbij als richtlijnen dienen. Gezamenlijk kunnen wij hier ongetwijfeld nog heel wat verder komen.

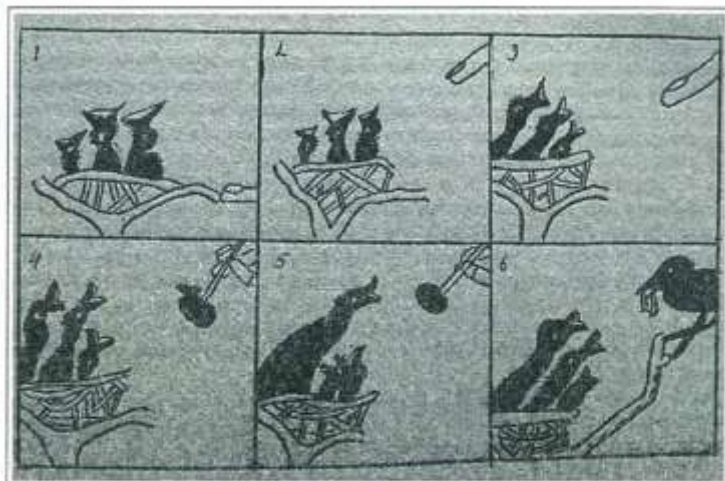
Illustraties

Sperbewegingen bij jonge merels *Turdus merula*.

1. Enige dagen oud. De jonge merels sperren recht omhoog bij stoten tegen het nest.
2. Zijn de jongen wat ouder, dan sperren ze omhoog als ze iets zien.
3. Weer oudere jongen blijken in de richting van een vinger te sperren.
4. Naar een kartonnen schijfje wordt ook gesperd.
5. De grootste jonge merel spert naar het schijfje, terwijl de jongere naar de eerste spert.
6. Sperren naar aangedragen voedsel.

via een gegraveerd naambordje de naam De Nachtegaal. De bewoners en bezoekers zijn verrukt met deze magnifieke volière en de vereniging blijft zorgdragen voor dit juweel. Wij zijn de overtuiging toegedaan met deze door onze vrijwilligers gebouwde volière een gezonde reclame voor onze hobby te hebben gemaakt.

De,

osel

De groen- vleugelduif

(*Chalcophaps indica*)

Kleurkanaries

De standaardeisen in de praktijk.

Goudgeel. Een vetstof vogel oftewel een ongepigmenteerde. In de bevedering mag geen enkel spoortje van donkere kleurstoffen meer te zien zijn ook niet in de donsbevedering en ook geen donkere vlekken op pootjes, snavel en nagels.

Een goudgele is een volledig intensieve vogel, dus kortbevederd. Er mag geen enkel spoortje van schimmel aanwezig zijn in de bevedering. Dit komt toch nogal eens voor, voornamelijk op de kop en op de rug en dit noemt men "meligheid", m.a.w. de vogel is niet volledig intensief.

Het geelbezit moet zuiver en helder zijn. Er zijn in deze kleurslag nogal wat verschillen, van slap goudgeel tot bijna oranjefactorig. Men komt dan weleens de opmerking tegen "is te warm". Beter

Beschrijving

Groenvleugelduiven hebben ongeveer de grootte van een tortelcuif, doch plomper gebouwd. De totale lengte van een vogel bedraagt ongeveer 27 cm, de vleugelbreedte 15 cm en de staart 8,4 cm. De afmetingen van de duivin zijn iets kleiner. Het voorhoofd van de doffer is wit alsook de oogstreep. Schedel en nek zijn meer blauwgrijs van kleur. De hals en de borst zijn warmbruin

door F. Doens
Foto: C. Scholtz

(Wijnrood) naar de buik en de flanken overgaand naar een grauwere kleur. De schouderbanden zijn wit. De bovenrug en de vleugels zijn groen met een koperglans. De onderrug is grauwwaard met twee overlangse grijs banden. De staart is zwartgrijs. De middelste staartveren zijn zwartbruin, de buitenste heldergrijs met een donkere omzoming. De snavel, de oogring en poten zijn koraalrood. De oogiris is roodbruin. Het gewicht bedraagt tussen de 70 en 100

gr. Het duivinnetje mist de witte schouderbogen en wenkbrauwen. Ze is ook lichter en matter van kleur op de borst.

Balts

De doffer lokt de duivin met een vaak urenlang herhaald hoo-hoo-geluid dat zeer moeilijk te lokaliseren valt. De doffer nadert zijn duivin in een opgerichte houding, de kop fel aangesloten op de borst en de vleugels iets geopend. Hij toont alsoz zijn roodbruine borst alsook de groene schittering op de vleugels. De copulatie zal hierna vlug plaatsvinden.

Kweek

Het best houdt men de duiven in een goed beplante voliëre waaraan ook een nachthok verbonden is waar de duiven gedurende de winter (vorstvrij) kunnen verblijven. Het zijn zeer verdraagzame vogels. In mijn voliëre, 2 m bij 3 m en 2 m hoog, zitten ze samen met een paar tamboerijnduifjes en diverse tropische vogels. De groenvleugelduiven leggen twee roomkleurige eieren die na veer-

ten dagen uitkomen. Bij mij hebben ze zowel op 1 m als op 1,50 m hoogte gebroed, in een frituurmandje waarin ik zelf eerst een laagje hooi legde. De duiven bouwden hierop verder. Het voordeel van een mandje is dat het redelijk diep is zodat de jongen er niet zo makkelijk uit kunnen, de jongen willen al vroeg het nest verlaten, na plus minus veertien dagen. De jonge vogels zijn bruin van kleur met op de borst enkele zwarte streepjes. De groene veertjes zijn nauwelijks aanwezig.

Als voedsel dient men een goede graanmengeling toe van allerlei kleine zaden. Ze geven de voorkeur aan oliehoudende zaden. Tijdens de kweek geef ik ze ook universeelvoer met wat meelwormen en maden, wat ze graag eten.

Hopenlijk krijgen we deze schitterende duiven eens wat meer op de tentoonstellingen te zien.

Plet Verdut

is te spreken van is onzuiver van goudtint

De goudgelen die te koud van kleur zijn, bezitten over het algemeen wat blauwstructuur en dat mag in de goudgele niet aanwezig zijn. Hulpje om te weten of men een goede goudgele bezit is de kleur te vergelijken met de kleur van een boterbloem.

Ook eist men dat de goudtint zover mogelijk doorloopt in vleugel en staartpennen, maar vooral egaliteit van de goudtint in lichaamsbevedering alsmede op vleugel en staartpennen.

Mijn inziens is dit een kwestie van selecteren op kleuregaliteit en doorkleur van vleugel- en staartpennen.

Kweekaanwijzingen

Het is niet aanbevelenswaardig om te

intensieve vogels te gebruiken, dit in verband met de bevederingslengte.

Beter paren we intensief maal een partner die nog iets melig is of licht schimmel.

A) Man goudgeel (intensief) maal een pop die wat melig is. Hieruit komen goudgele mannen en poppen, waarvan ook een aantal vogels die melig of licht schimmel zijn, dus kweekvogels en die heeft u ook nodig.

B) Man goudgeel die wat melig is maal een goudgele pop (intensief) uitkomst als bij paring A.

Veel voorkomende fouten.

- Goudtint niet diep genoeg, onzuiver van kleur en/of niet egaal.

- Vleugel- en staartpennen niet voldoende doorgekleurd

- Niet volledig intensief

- In bezit van blauwstructuur

- Bontheid in bevedering

- Donkere vlekken op pootjes, snavel en nagels.

Wat betreft de tentoonstelling is het beste mannen in te sturen omdat deze een betere goudtint bezitten en helderder zijn dan de poppen. Poppen zijn wat mat van kleur en vaak wat melig.

De papegaai als

Aanschaf van een papegaai

Door Drs. W. Noteboom, Drs. A. Peels
voormalig co-assistent aan de Faculteit der Diergeneeskunde en Dr. J.T. Lumeij
Hoofd Afdeling Vogels en Bijzondere Dieren
Vakgroep Geneeskunde van Gezelschapsdieren
Faculteit der Diergeneeskunde Rijksuniversiteit Utrecht.

Van de papegaaien die worden aangeschaft belanden er nog steeds te veel, na korte of langere tijd, in dierentuinen en opvangcentra (N.O.P. te Geldrop e.a., zie verder) of er wordt behalve het verstrekken van voer en water weinig aandacht aan geschonken. De reden dat vele vogels niet aan de verwachtingen van de koper voldoen kan gelegen zijn in een onvoldoende voorlichting over vogels als huisdier in het algemeen en over de specifieke soort in het bijzonder.

Op de vogelmarkt is een grote variatie aan vogels beschikbaar. Het is onverstandig om langs deze weg een papegaai aan te schaffen, tenzij de koper zeer veel verstand van zaken heeft. Het is voor een anonieme verkoper n.l. gemakkelijk om op zo'n markt papegaaien te verkopen en de koper met de eventuele gevolgen te laten zitten. De verstandige koper gaat niet tot de aanschaf van een papegaai over, voordat hij exact weet wat z'n wensen en plannen zijn met de vogel. De aangeschafte vogel moet aan deze wensen tegemoet kunnen komen anders is het, ook voor de papegaai, veel beter niet tot de aanschaf over te gaan. De koper zal zich rekenschap moeten geven van wat de papegaai behoeft om in gezondheid en welzijn te leven n.l.:

- goede huisvesting en voedselvoorziening,
- dagelijks aandacht,
- eventuele diergeneeskundige zorg,
- vervangende verzorging in geval van afwezigheid.

De potentiële koper zal zich bij de overweging een papegaai aan te schaffen een aantal zaken moeten realiseren:

- 1). Papegaaien zijn door hun sterke snavel erg destructief waardoor b.v. zitstokken (Ara's zijn wat dat betreft echte houthakkers) en bodembedekking aangevreten zullen worden en

samen met de schillen van zaden, andere voedselresten, veren en uitwerpselen altijd wel wat rommel zullen geven naast en in de kooi.

- 2). Papegaaien zijn van nature erg luidruchtig (hoe groter de vogel, hoe harder het geluid). Weliswaar is dit bij de in gevangenschap gehouden vogel wel sterk verminderd, maar het blijft altijd wel in het dier zitten. Vele kromsnavels kunnen dit vroeg in de morgen doen terwijl de burens nog slapen. Dit schreeuwen staat los van een vervelende aangeleerde gewoonte of van solitair gehouden dieren die aandacht vragen.

- 3). Papegaaien kunnen bij een juiste verzorging zeer oud worden. Grijs-roodstaarten en Kaketoë's kunnen mensen overleven.

- 4). Papegaaien worden niet zindelijk.

- 5). Voorts is het van belang erop te wijzen dat, ondanks de overtuiging van de koper om een bepaalde soort aan te schaffen, er altijd verschillen tussen individuen zitten, mede beïnvloed door de plaats en de manier waarop het dier is grootgebracht.

Aanschafprijs

In zijn algemeenheid kan worden gesteld dat hoe jonger en tammer een papegaai is hoe duurder. Dit is zeker te begrijpen voor handopgefokte dieren indien men zich realiseert hoeveel tijd en zorg er aan zo'n diertje wordt besteed. Onder een handopgefokte papegaai wordt verstaan een dier dat als kuiken uit het nest gehaald werd en door de mens gevoerd en verzorgd werd totdat de zelfstandige leeftijd werd bereikt. De prijs wordt ook bepaald door het gemak of moeite waarmee een bepaalde soort te kweken is; valkparkieten en agapornissen broeden gemakkelijk en het hele jaar door. De prijs van deze dieren is dan ook een kwestie van tientjes. Hiernaast wordt de prijs ook bepaald door de zeldzaamheid van de

vogels en de het voorkomen op de BUD-lijst.

Alleen bij de valkparkiet wordt voor een man vaak wat meer betaald dan voor een pop, omdat de kleuren wat feller en meer uitgesproken zijn. Tussen man en pop van alle te bespreken papegaaiachtigen zit geen verschil als huisdier. Ze zijn net zo tam te krijgen en imiteren kunnen ze, afhankelijk van de soort, even goed of slecht.

Eén of twee?

Indien men echt een tamme, op de mens gerichte vogel wil hebben en men genoeg tijd heeft om het dier dagelijks voldoende aandacht te geven, doet men er goed aan slechts één papegaai te kopen. De vraag is hoe de papegaai als sociaal, sterk soortgerichte vogel zich hierbij voelt. Criteria voor welzijn zijn moeilijk aan te geven. Een alternatief zou zijn er twee aan te schaffen. Twee vogels zijn weliswaar meer op elkaar ingesteld maar het voordeel is dat deze dieren met wat minder aandacht toe kunnen en het is zeker zo leuk om deze dieren samen bezig te zien.

De gezondheid

Bij het beoordelen van het verenkleed moet tevens de grootte van het hok en eventuele rui worden betrokken omdat deze het verenkleed minder mooi kunnen maken. Zeker geen dier met duidelijk gemarkeerde kale plekken kopen, omdat men hiermee groot risico loopt een 'plukker' te kopen.

Zie later Deel 8, Ziekte- en Ziektepreventie.

Import

Van de geïmporteerde papegaaien onderscheiden we de in het wild gevangen volwassen dieren en de, door de lokale bevolking geïmporteerde papegaai, moet worden opgemerkt dat deze een periode van stress, met mogelijk een slechte tot zeer slechte huisvesting, voedsel- en drinkwater- voorzie-

ning heeft meegemaakt. De vogels hebben op de route naar Nederland blootgestaan aan voor hen vreemde ziektekiemen. Hierdoor is de kans zeker aanwezig dat, ondanks een quarantaineperiode, de dieren wat onder de leden hebben of nog erg gevoelig zijn. Ook in het wild gevangen, geïmporteerde, net zelfstandig geworden kuikens staan met hun nog niet volledig ontwikkelde immuunapparaat bloot aan deze stress en kiemen.

Het prijsverschil tussen de goedkopere (?), geïmporteerde papegaai en het in Nederland gekweekte dier is inmiddels, anno 1988, snel aan het veranderen. Voor bepaalde hier gekweekte soorten is het aanbod al zo hoog dat de prijs vergelijkbaar is met die van een geïmporteerd exemplaar en mogelijk in de toekomst lager zal zijn. Van de soorten die hier minder gekweekt worden zal de prijs van een geïmporteerd dier nog duidelijk onder die van een hier in Nederland geboren dier zijn.

Handopfok en imprinting

Van de hier gekweekte papegaaien worden er nog steeds meer door de papegaaiouders grootgebracht dan door de mens handopgefokt. De handopgefokte papegaai is een geweldig aangepaste vogel. Door het ontbreken van ook maar enige angstgevoelers kunnen er ook negatieve eigenschappen naar voren komen zoals het bezoek achternaziten of aan allerlei meubilar knagen.

Indien papegaaien op volwassen leeftijd voor de fok moeten worden gebruikt is het essentieel dat zij tesamen met soortgenoten worden grootgebracht. Indien vogels van ongs af aan alleen in contact komen met de mens zullen deze vogels de mens als soortgenoot beschouwen en paringsgedrag ten opzichte van de mens vertonen, terwijl soortgenoten niet als zodanig worden herkend. De gevoelige periode waarin jonge vogels leren wat de eigen soort is wordt de imprintingsfase (imprinting) genoemd. Op de mens ingeprente vogels worden wel 'imprints' genoemd.

Leeftijd

Zoals gezegd zal een jonge vogel gemakkelijker getemd en getraind kunnen worden dan een oudere vogel en het imiteren zal hem ook beter af gaan. Bovendien accepteren de jongere dieren beter een gevarieerd voedselaanbod hetgeen voor de gezondheid zeker zijn voordelen heeft (zie deel 6 en 7, Voeding en Voedingsadvies). Bij een oudere vogel weet men nooit wat ermee gebeurd is en waarom deze van eigenaar is veranderd. Vervelende eigenschappen kunnen later boven komen.

De leeftijd schatten is erg lastig. Tot één jaar leeftijd heeft men nog enig houvast aan de oogkleur (begint van een een halfjaar tot een jaar leeftijd lichter van kleur te worden), aan het verenkleed (is zachter en de kleuren zijn nog niet zo uitgesproken) en aan de toestand van de poten en snavel (zijn nog wat zachter), maar echt zekerheid heeft men niet. Wanneer men echt zekerheid wilt hebben over de leeftijd is het verstandig om een vogel te kopen met een gesloten voertring. Zo'n ring is alleen bij een jong beestje in het nest om te doen en later niet meer.

Het bevat o.a. het geboortjaar en het kweeknummer. Het kweeknummer is het lidmaatschapsnummer waaronder

de kweker bij de bond is aangesloten. Geen gesloten ring wil niet persé zeggen dat het dier geïmporteerd is; lang niet alle kwekers gebruiken gesloten ringen.

Kweken

Kweken gaat het best met hier in gevangenschap geboren en door de ouders grootgebrachte vogels. Met de hand opgefokte vogels kunnen zijn ingeprent op de mens, waardoor soortgenoten niet als zodanig worden herkend. Sexuele toenaderingspogingen zullen op de mens en niet op de eigen soort gericht zijn. De kweker van papegaaien moet oppassen dat hij niet voortdurend de 'goede' vogels verkoopt of weggeeft en met de 'slechte' vogels verder kweekt; karakter is immers ook erfelijk. Door de groeiende belangstelling voor het kweken in gevangenschap zullen er ook steeds meer handopgefokte dieren verschijnen, ook van dieren die tot nu toe door hun mindere geschiktheid als huisdier minder populair waren. Een Ara b.v. kan voor veel mensen afschrikwekkend zijn.

Algemeen advies

Kies altijd een vogel uit die het midden houdt tussen een hele schuwe en ééntje

die zich agressief gedraagt. Pas op met oudere tweede-hands vogels; deze zijn misschien vanwege hun (door de eigenaar verpeste) gedrag weggedaan. Probeer altijd te achterhalen waar het dier vandaan komt. Nooit overhaast een papegaai kopen als men niet zeker is over de soort, de aankoopplaats en de afkomst, vraag dan advies bij een instantie m.b.t. papegaaien (zie verder). Deze mensen hebben geen financieel belang bij uw aanschaf. Daarbij zij wel opgemerkt dat dit slechts een advies is en geen garantie.

Koop nooit een papegaai alleen omwille van het prater of decoratie van de huiskamer.

Organisaties in Nederland m.b.t. papegaaien

In Nederland zijn vele bonden die zich tot doel hebben gesteld, mensen die kool- en voliëre vogels houden en kweken te verenigen op zowel landelijk als regionaal niveau. De mensen, vcr enigd in zo'n bond, kunnen op tentoonstellingen, voorlichtingsavonden en andere bijeenkomsten kennis en ervaringen uitwisselen en daarnaast natuurlijk ook zelf contacten onderhouden. Binnen zo'n organisatie bestaan

meestal Speciaal Clubs of Studie clubs die zich toespitsen op één bepaalde soort. De volgende vier nationale instellingen zijn o.a. gericht op parkieten en papegaaiachtigen.

- 1) Nederlandse Bond voor Vogelliefhebbers
Dit is de grootste vereniging van vogelliefhebbers in Nederland en telt 49.000 leden. Maandblad: 'Onze Vogels'.
- 2) Algemene Nederlandse Bond van Vogelhouders met ongeveer 6500 leden.
Maandblad 'Vogelvreugd'.
- 3) Algemene Bond van Parkieterhouders met ongeveer 4000 leden
Maandblad 'Parkietensociëteit'.
- 4) Vereniging 'Onze parkieten' met ongeveer 2000 leden.
Maandblad 'Onze parkieten'.
- 5) De Stichting N.O.P. (Nederlandse Opvang van Papegaaien) stelt zich ten doel vogelleed te voorkomen en vogels die daarvoor in aanmerking komen een beter huis te geven. Voor meer informatie over het werk van de Stichting, contact opnemen met J. van Meegen, tel. 040-853759/126089 of fam van Tilburg, tel 01726-15816.

Wat lezers schrijven

Speciaalclub Zuid en Midden Amerika - ZA-MA.

In deze tijd van specialisatie, ook in onze liefhebberij, zijn speciaalclubs dus niets bijzonders en ik geloof dan ook best een oproep te kunnen en mogen plaatsen voor een nieuwe club betreffende het bij de aanhef genoemde gebied.

Het moet echter wel een club worden voor die vogels waarvoor nog geen speciaalclub aanwezig, dit betekent echter niet dat een goede samenwerking met andere niet mogelijk is; samenwerking blijft belangrijk.

Hoe denken wij u nu met ZA-MA te bereiken, wel wij willen beginnen met een clubblad, 4 x p/j., 2 x p/j. een ledenvergadering, enz.-enz., wij proberen u zo compleet mogelijk te benaderen en te helpen in uw hobby. U moet echter wel begrijpen dat wij alles wensen te ondernemen binnen de

normen van de N.B.v.V.; zie daarvoor ook het gestelde onder de noemer Speciaalclubs in "Onze Vogels".

Ook aan het lidmaatschap van een Speciaalclub zijn kosten verbonden, wij denken die in principe gelijk te houden aan die van de andere en als voorstel te stellen op f 25,00 p/j. met als inschrijvingskosten f 5,00.

Nogmaals ter informatie; het betreft dus de oprichting van een Speciaalclub voor die vogels waarvoor nog geen aanwezig, dus niet voor Parkietachtigen en voor vruchten- en insecten etende vogels.

Het betreft dus o.a. wel, en daar zijn zeer veel liefhebbers van, de Surinaamse vogels.

Rest ons u te vragen uw reactie ken-

baar te maken, wat is uw mening in deze, bent u bereid lid te worden, etc. stuur uw mening aan: ZA-MA, Postbus 93195, 2509 AD Den Haag.

Wij zullen u dankbaar zijn en hopen spoedig met u tot de oprichting van ZA-MA te komen.

P.J. Nicolaas

Barmsijs (*Acanthis flammea*) Prof. dr. Anthonie Stolk

In het najaar trekken de meeste, tot de kneuachtigen barsmsijen (in het bijzonder de met zijn vijftien centimeter lengte iets grotere en lichtere witstuitbarsmsijs *Acanthis hornemanni*) naar het zuiden. Soms trekt de kleine barsmsijs *Acanthis flammea cabaret* (in ons land een zeldzame broedvogel) door tot aan de Middellandse Zee. De afgelegde afstand en het aantal wegtrekkende vogels blijkt afhankelijk van de beschikbare voedselhoeveelheid te zijn. Berkevruchtjes vormen in Engeland in de winter het voornaamste voedsel van de barsmsijs. Jaren waarin er weinig berkevruchtjes zijn, worden op het Europese vasteland meer in Engeland geringde barsmsijen gezien. De barsmsijs blijkt een karakteristieke soort van de Siberische taiga, de witstuitbarsmsijs van de toendra te zijn.

De trek van de barsmsijen en de beschikbare voedselhoeveelheid staan ook in Scandinavië met elkaar in verband. Vondsten van geringde vogels tonen aan, dat in Noord-Engeland broedende barsmsijen niet daarvandaan dwars over de Noordzee naar het vasteland trekken. Eerst vliegen ze naar het zuiden, steken dan vanaf Zuidoost-Engeland over, daar waar het Kanaal het smalst is. In de winter blijven sommige barsmsijen in Engeland, vooral als er in dat jaar veel berkevruchtjes zijn. De door de vogels afgelegde afstand schijnt af te hangen van de hoeveelheid voedsel. Ook de paar minuten die ze langer voedsel kunnen zoeken als de zon wat later ondergaat, speelt hier een rol. Als het erom gaat de winter met zijn voedselschaarste door te komen, kan een paar honderd kilometer meer naar het zuiden van grote betekenis zijn. Vaak voert het mannetje baltsvluchten uit, waarbij hij als een vlinder met langzame vleugelslag rondcirkelt en duikt. Ook wordt in bomen gebalst, terwijl de vogels daar van tak tot tak huppen, met boven de rug geheven vleugels en gespreide staart. De zang blijkt een reeks van zachte melodieuze trillingen te zijn, die met roepgeluiden zijn vermengd.

Het nest is een dikwandig kommetje van mos, worteltjes en gras, dat door een geraamte van takken wordt gesteund. De binnenbekleding bestaat uit veren, dons en dierenharen. Het kan in heggen, knotwilgen en andere bomen worden gemaakt, maar ook in hei of tussen ruw gras. Door de witstuitbarsmsijs kan in kruipwilgen of berken worden genesteld, maar soms ook gewoon op de grond. Het bouwen van het nest wordt door het vrouwtje gedaan en zij is het ook, die de eieren uitbroedt. In die periode wordt haar het voedsel door het mannetje gebracht. Het legsel bestaat meestal uit vier tot zes (eventueel drie tot acht) vaalblauwe tot blauw-groene eieren, die een lichtbrune tot roodbruine vlekantekening vertonen. De broedduur bedraagt elf dagen. De jongen worden door beide ouders gevoerd en kunnen na tien tot dertien dagen vliegen. Eén tot twee broedsels kunnen per jaar worden geproduceerd.

In het noorden van Noorwegen en op andere plaatsen waar de barsmsijs en de witstuitbarsmsijs elkaar ontmoeten, worden onbepaald gemengde paartjes gevormd. Als gevolg daarvan blijken populaties te kunnen ontstaan, met de meest verschillende individuen.

Na de broedtijd maken de volwassen vogels een complete rui door, terwijl in diezelfde periode bij de jonge vogels de kleine veren van de vleugels, het lichaam en de staart vervangen worden. De grote staart- en vleugelpennen worden nog een jaar behouden. In Engeland ruit de barsmsijs in vijftig dagen, wat korter is dan de zeventig dagen van de frater *Carduelis flavirostris* en de kneu *Carduelis cannabina*, de tachtig dagen van de putter of distelvink *Carduelis carduelis* en de vijftachtig dagen van de goudvink *Pyrrhula coccynea* en de groenling *Chloris chloris*. In Engeland beginnen trekkende soorten vroeger te ruien en de rui verloopt bij hen ook sneller dan bij standvogels. Als gevolg daarvan zijn ze tegen eind september of begin oktober gereed om te vertrekken.

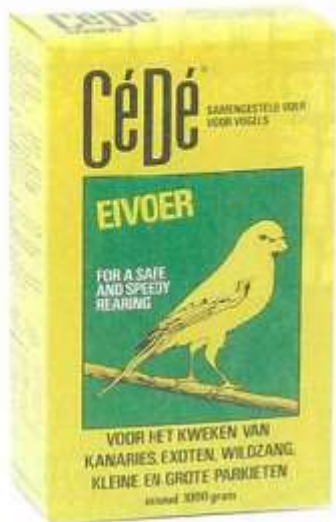
Door barsmsijen worden zaden en kleine insecten gegeten, die op de grond of in de bodem worden gezocht. Het voornaamste voedsel van de kleine barsmsijs blijkt uit zaden van berken en verwante bomen te bestaan. Is dit voedsel niet voorradig, dan worden de vruchtjes van wilgenroosjes gegeten, alsmede van naaldbomen, grassen, wilgen en distels. In het voorjaar zijn er vrijwel geen zaden meer en dan wordt op kleine diertjes overgeschakeld. Dit is zeker het geval als ook nog jongen moeten worden gevoerd. In die periode bestaat het menu voornamelijk uit insectlarven, luizen en rupsen, die van knoppen en bladeren worden gepakt. Men kan hen dan ijverig bezig zien met het voedselzoeken. Bij gebrek aan voedsel kunnen soms de knoppen van berken en andere bomen en planten worden gegeten. Zo blijken barsmsijen in zuid-Engeland en Nieuw-Zeeland nu ook de bloesem van vruchtbomen te eten. Belangrijke schade aan de oogst kan het gevolg hiervan zijn, want de vogels komen daar in grote aantallen opzetten. Barsmsijen rukken soms

bloemen af zonder die op te eten. Wordt dit vaker gedaan, dan dreigt het gevaar, dat barsmsijen voor de boomgaarden net zo'n prooi worden als goudvinken soms nu al zijn. In Zuid-Engeland wordt de schade aangericht door barsmsijen die op doortocht zijn. Daarbij bleek dat de vogels de boomgaarden met rust laten als men eenvoudig alle vruchtdragende planten van onder de vruchtbomen verwijderde.

Barsmsijen kunnen buiten het broedseizoen in kleine groepjes worden aangetroffen. Ze vliegen met golvende vlucht van boom tot boom en houden contact met elkaar met behulp van opgewonden tju-tju-tju-geluiden. Vaak komen groepen barsmsijen voor, samen met groepen sijen *Carduelis spinus* en dergelijke soorten. De roeptonen hiervan lijken zo sterk op elkaar, dat er onderling geen spraakverwarring bestaat, maar deze vogels elkaars roep maar al te goed begrijpen. De nauwe verwantschap ligt hier zonder meer voor de hand.

Barsmsijs en witstuitbarsmsijs zijn nauw verwant met de sijs, de kneu en de frater. Met zijn lengte van ongeveer twaalf centimeter wordt hij door de leek op het eerste gezicht gewoonlijk voor een mus gehouden. Bekijkt men de vogel wat beter, dan vallen de zwarte kin en het helderrode voorhoofd op, alsmede de karakteristieke gevorkte 'kneu-staart'. De vleugelstrepen zijn isabelkleurig. Bij het mannetje ligt er in de zomer een rosarode gloed over de borst en de stuit. Er zijn drie ondersoorten bekend. Behalve de Britse en Alpenvorm (de kleine barsmsijs die ook bij ons inheems is) zijn er nog een Noord-Europese vorm, die wittere vleugelstrepen en een lichter verenkleed heeft, en een hierveel op gelijkende Groenlandse vorm. De witstuitbarsmsijs wordt vaak samen met de kleine barsmsijs tot één soort gerekend. Hij verschilt van deze vogel door een blekere rug, wittere onderdelen en een witte stuit. Een rose borst en stuit blijken kenmerkend voor het mannetje te zijn.

De kleine barsmsijs broedt in Noord-Azië, Noord-Amerika, de Britse Eilanden, Scandinavië, IJsland en de Alpen. Momenteel blijkt een klein aantal ook op de Waddeneilanden te broeden. Aan het eind van de negentiende eeuw werd de barsmsijs in Nieuw-Zeeland ingevoerd. De Noord-Europese vorm broedt in het uiterste noorden van Noord-Amerika, Europa en Azië, de Groenlandse vorm in Groenland en op IJsland. Goed beschouwd is het momenteel nog onzeker of men de witstuitbarsmsijs als een ondersoort of een afzonderlijke soort moet beschouwen.

Waarom
risico nemen
als er Cédé is

CÉDÉ

Onkruiden

Hopklaver

(*Medicago lupulina* L)

Om haar voedingswaarde werd de Hopklaver in vroeger tijden veel als veevoeder gekweekt. Tegenwoordig is dit vrijwel in onbruik geraakt en treft men de planten alleen nog in het wild aan.

Hopklaver heeft lange, liggende stengels waaraan de 3-tallige blaadjes verspreid bevestigd zijn. Door de drie blaadjes aan één stengel zien we direct dat we met een klaversoort te doen hebben.

Eén bloemkroon bestaat uit 30-40 kleine gele bloempjes, die als een bolletje op het steeltje staat.

Na de bloei vormen zich de spiraalvor-

mige zaadjes. Aanvankelijk groen, later zwart verkleurend, vormen ze een trosje. De zaadjes zijn bijzonder gemakkelijk te oogsten. Tussen duim en wijsvinger ritst men de zaadjes er af, terwijl de andere hand er onder gehouden wordt om ze op te vangen. U kunt de zaadjes zowel groen als rijp aan uw vogels geven. Vooral langs wegen, op braak liggend terrein, in grasland en op

plaatsen waar ze vroeger gekweekt is, kan men de Hopklaver vinden.

Het vormt weer eens een welkome afwisseling voor uw vogels, want verandering van spijs.... enfin, u weet het wel.